

ROCK I KØGE

- STARTEN

EN UNDERSØGELSE AF ROCKMUSIK OG UNGDOM I KØGE
I 1956-1970

af
Claus Hellgren Larsen

INTRO

ORKESTRE

MUSIKKLUBBER

SPILLESTEDER

ARTIKLER

INDHOLD

1. Indledning
2. Rock i Bugten
3. Rocken kom
4. Livsstil og mode
5. Dansene
6. I byen
7. Rockorkestrene
8. Popklubberne
9. Udenlandske orkestre
10. Anden musik
11. Er festen forbi?
12. Konklusion
13. Kilder
14. Bibliografi

INDLEDNING

Baggrunden for dette projekt har været at samle så mange oplysninger, som mulig om rockmusikken i Køge-området i perioden 1956-1970. Lige fra dagene da rocken blev præsenteret for første gang, til den havde oplevet sin storhedstid.

Man taler om rockens guldalder, hvor de fleste unge mennesker enten selv spillede eller lyttede til pop og rockmusik. "Hver by havde mange rockorkestre" blev der sagt. Vi kan huske mange af de kendte orkestre, men hvem besøgte Køge, og havde byen ikke sine egne rockhelte, og hvorledes blev andre berørt af alt dette "rock-hysteri"? Hvad var reaktionerne? Hvor omfattende var de lokale aktiviteter? Hvem stod bag, og hvordan var det at være ung dengang?

Der er ikke tidligere før samlet og offentliggjort svar på disse og andre spørgsmål. De spredte erindringer og løst flyvende historier giver kun et diffust billede, så jeg fandt det påkrævet at forsøge at samle og systematisere facts'ene for at danne en oversigt.

Med årtusindskiftet har vi fået en yderligere afstand til denne tid, til hvorledes forholdene var dengang, og erfaringen viser, at flere af oplysningerne helt forsvinder. Vi glemmer meget, vi kasserer ting, som andre måske kunne bruge. Netop denne periodes musik involverede - og har præget - rigtig mange mennesker og er efterhånden blevet en vigtig del af vor kulturhistorie.

Ved en systematisk gennemgang af aviserne lykkedes det at grave nogle oplysninger frem. I de fleste tilfælde er disse oplysninger 'krydsrevideret' med flere forskellige oplysninger.

Men der foregik naturligvis dengang mange aktiviteter, som ikke er nået til avisernes spalter. For at afdække nogle af disse, har samtaler og interviews med nogle af de involverede, kunne belyse flere af sammenhængene. Der er således dukket en mængde andre oplysninger og historier frem, hvoraf jeg har fundet nogle for gode til bare at blive glemt.

Dengang som nu hersker nogen usikkerhed omkring de musikalske genrer. Jeg har valgt at beholde de betegnelser, man brugte i tiden: Rock'n'roll (1956-ca.1962) Pigtråd (ca.1963-66) Beat (ca.1967-69). Dengang brugte man oftest 'pop' som en fællesbetegnelse, nu er 'rock' blevet den almindelige betegnelse.

I nogle tilfælde er der brugt oplysninger om klubber og orkestre uden for kommunen, men de fleste citater er hentet fra Østsjællands Tidende (Forkortet ØT) eller Køge Dagblad (KD). I listen med "Andre arrangementer" er "the" foran orkestrene udeladt. Desuden er enkelte af de annoncerede navne rettet til korrekt stavemåde. Lokale orkestre er fremhævet med **fed**. Fotos gengivet med tilladelse fra orkestrene.

ROCK I BUGTEN

' Sittin' On The Dock of the Bay'. Otis Redding, 1968

Køge Kommune havde i 1966 efter indlemmelse af Lellinge ca. 15.000 indbyggere, hvoraf ca. 1.500 var unge mellem 14 og 20 år. Dengang som nu er Køge en by, som mange bare kørte forbi, men som i sommermånederne havde rykind af gæster på campingpladser, på havnen, på hoteller osv.

København var også dengang rockens hovedstad. Det var her de populæreste orkestre og spillesteder var. "Det var før S-tog og motorvej, og Køge blev måske opfattet som lidt af en bonderøvsby blandt de københavnske og de udenlandske orkestre, men der skete alligevel en del. Vi spillede tit opvarmning til de store orkestre og havde en del at lave til fester i skolerne og ungdomsklubberne" husker Poul Andersen fra orkesteret **Krummerne** fra Køge. Når andre folk fra egnen husker tilbage på de glade 60'ere i Køge, er det også med beskrivelser af gode musik- og dansesteder.

Køge og omegn oplevede nemlig sin del af rock-feberen allerede i 50'erne og siden med større kraft i 60'erne, og det kom til at berøre mange køgensere direkte eller indirekte; hvad enten de lyttede, dansede, spillede, sang, arrangerede, fotograferede eller skrev og snakkede om musikken. Pop og rock var noget nyt, som skulle ses an og som meget hurtigt blev accepteret og brugt.

Store artister og artister, som siden blev store, besøgte byen og gav nogle uforglemmelige optrædener. De lokale orkestre, der opstod, opnåede måske ikke at blive berømtheder særlig langt ud over kommunegrænsen, men dem der var, satte alligevel deres præg på tiden og Køges musikliv.

Popklubberne havde imidlertid en storhedstid som både huskes, som skabte respekt, og som overgik mange andre købstæder, der slet ikke nåede samme aktivitetsniveau. I musikklubberne kunne de unge i Køge opleve rockmusikken på nærmeste hold.

Allerede nogle uger efter rocken holdt sit indtog i Danmark, ramte den Køge i 1956 og skabte stor opmærksomhed. I april 1958 fik Køge sin første rockklub. Og derefter overtog mange flere lokale klubber initiativet og præsenterede den bedste pigtråd og beatmusik. Som om dette ikke var nok, opstod nogle mindre klubber lige uden for Køge, og endelig blev der ofte arrangeret buskørsel fra Køge til de andre klubber og spillesteder. Mange af annoncerne for rockmusikken i aviserne havde den næsten overflødige eftertekst "Popbusser afgår fra Køge Torv".

Køges beliggenhed så tæt på København var både en fordel og en ulempe for musiklivet. Ulempen var, at det var forholdsvis nemt for popfans fra Køge at tage til København og der opleve musikken live. I en samtale med fru Jørgensen d. 4.3.03: "Jeg var vild med Tommy Steele, og det lykkedes mig da at opleve ham i København. I Enghave. Jeg tog ofte med tog derind. Der var parkdans i Enghave. Vi piger havde store strutsjørter og lignede jeg-ved-ikke-hvad, men det var tidens mode. Det var herligt at danse til rock'n'roll i det fri. Der var masser unge, og vi havde det vidun-

derligt – lige indtil læderjakterne kom på deres store, larmende motorcykler. Så dukkede politiet også op, og så blev der ballade. Vi havde ikke gjort noget – bare haft det sjovt, men nu blev alle jaget af sted fra parken og ud i sidegaderne. Så gjaldt det om at få benene på nakken. Mine forældre gav mig ikke lov til at komme i Kødbyen (et andet kendt sted med rock'n'roll) fordi de mente, at det var for farligt."

Omvendt var fordelene, at orkestrene med udgangspunkt i København nemt kunne rejse til Køge. De kunne nå hjem om aftenen/natten, eller de kunne bruge Køge som mellemstation til andre engagementer i provinsen. Det gav næring for rock- og popklubberne i Køge, og disse kunne få så populære orkestre, at de unge i Køge ikke behøvede at tage til København. Hvorfor skulle de også det, når de havde musikken lige om hjørnet? Eller de kunne f. eks. nøjes med at gå en søndagstur på havnen og opleve pigtrådsmusik i rokklubben med udsigt over bugten.

ROCKEN KOM

'Rockin' Around the Christmas Tree'. Brenda Lee 1962

Aviserne var i oktober 1956 fyldt med den meget alvorlige udenrigspolitiske situation: Sovjets blodige invasion af Ungarn samt Suez-krisen. Det var så alvorligt, at man besluttede at aflyse næste års store karnevalsfest i Køge (som man skulle til at planlægge). Der skulle således meget til at rydde avisernes forsider med noget andet i disse måneder, men rock'n'roll-ens introduktion i Danmark kunne gøre det.

Dagene op til "Verdens-sensationen Rock'n roll" i København d. 4.okt. blev der annonceret i Østsjællands Folkeblad, og køgensere kunne nemt opleve begivenheden. Koncerten og danseopvisningen hørte man ikke meget til, men urolighederne bagefter kom på forsiden af landets aviser dagene efter. Der var stor opstandelse: "Tusindvis af unge i rock'n'roll ekstase". "Politiet sat ind for at rydde gaden".

Allerede i midten af november samme år behøvede køgenserne ikke tage til hovedstaden for at opleve sensationen. Da kom rock'n'roll-en til Køge. "Landsbyen" på Torvet annoncerede "Søndage fra kl.16-18: Rock an' roll" og de unge strømmede til. Forlystelsesstedet var mest kendt for pæn underholdning – dansant og amatør-konkurrencer. Der krævedes pænt tøj, slips m.m. for at komme ind. En trio med navnet Harmonisterne havde underholdt det meste af sommeren, men nu var de blevet forstærket med tre rock'n'roll-musikere.

(ØF.d.10.december):

"ROCK'N ROLL-DILLE HOS KØGE-UNGDOMMEN".

"Landsbyen" skælvede i gaar under fødderne på rytmeberuste unge. – Skjorter og sko flaaet af og kastet op i luften.

-Hey bop e' re bop!...Ooh boopee doopee!...Oooomph! var nogle af de uforstaaelige kodeord de fem-seks svedende mænd paa scenen hæst skreg ind i mikrofonen. - ...re bop! - ...boopee doopee! -...mph! Lød det øjeblikkelig tilbage fra det ophidsede ungdommelige publikum i en slags messen som ved en negergudstjeneste eller en rituel afrikansk dans. Rock'n'Roll, den forguede og forkætrede amerikanske dans har holdt sit indtog i Køge og

har – som overalt i verden – faaet ungdommen til at overgive sig fuldstændig, glemme tid og sted og bare rokke – rokke – rokke...

Adskillige lærde og fornuftige mænd har hilst rock'en velkommen, fordi de i den ser en slags sikkerhedsventil for det overskud af følelser, der rører sig i ungdommen. Andre lige saa lærde og belæste herrer har taget afstand fra den og taler om uciviliseret nedbrydning af naturlige hæmninger, en uhyggelig massesuggestion. Ungdommen er ligeglad – den rokker videre...

Musikerne kom paa scenen i nyhvide benklæder. Saa begyndte de at rokke. Orkesteret havde helt to janitscharer, der ustandseligt hamrede løs paa trommer og bækkener. Allerede under første nummer smed trompetisten og pianisten jakken og de spillede videre i skjorteærmer og med flagrende slips. Der var kun faa par paa dansegulvet, og kun en enkelt – en ung pige – lod til at kende de rigtige Rock-dansetrin. Nøgternt betragtet er det ubegribeligt, hvorfor Rock'n'Roll har en saa ekstatisk indvirken på tilhørerne. Men nøgternhed og Rock'n'Roll hører ikke rigtigt sammen, blev man belært om. Musikken virkede som narkotika i musikform paa de unge mennesker, og der fremkom en stemning, som man nok har læst om, men alligevel ikke rigtig har troet paa.

Det første nummer "Rockin' in the Morning" varede mellem 15 og 20 minutter, og da musikerne holdt op, brød der en skingrende piften løs. Følelserne var allerede ved at blive pisket op af den inciterende musik. Dansegulvet var nu stopfyldt. Ølflasker og glas på bordene blev væltet af de dansende, som rokkede videre uden at tage hensyn til noget. Hist og her saas endnu par, der dansede "gammeldags", altsaa tæt sammen, og halvgenært kikkede sig omkring, men efterhaanden blev alle suget med ind i heksekedlen af rytme og toner og selv de mest reservede opgav at stritte imod, men hengav sig til rock-dansen.

Røgen laa tæt i lokalet, og varmen fra de mange kroppe laa som en em over det tilrøgede rum. Hist og her blev en skjorte flaaet af, sko sparket hen i et hjørne af dansegulvet, og man rokkede videre med sveden drivende ned over ansigtet og sjaskvaadt haar. Ogsaa musikerne blev grebet af deres egen musik. Det var ikke teater, naar de dansede rundt med hinanden paa scenen, sprang op paa vibrafonen eller lagde sig ned paa tribunen. De kunne simpelthen ikke lade være; for de spillede Rock'n'Roll. Hver gang en melodi var færdig brød en infernalsk larm løs, og et hæst talekor raabte paa "Mere Rock, mere Rock".

De unge fik mere Rock. Saa meget de kunne tage. En enkelt var ved at gaa helt over gevind. Det var en ganske ung mand, der med aabenstående skjorte, der hang uden paa bukserne,

dansede og dansede og til sidst ikke ville holde op. Hans pige maatte følge ham hen til deres bord. Han var lige ved at græde. – Jeg gør det aldrig mere! Jeg skal aldrig danse den dans mere! Sagde han igen og igen – Jeg havde ikke troet, den kunne virke saadan.

Stemningen var paa kogepunktet, sko og skjorter blev slynget højt i vejret, de svedende ansigter tørret i bord-dugene. Der fulgte det ene Rock-arrangement efter det andet, og da orkesteret øjensynlig ikke havde flere melodier paa programmet, spillede musikerne "When the Saint go marchin' in" som Rock'n'Roll. Det sidste nummer spillede en af musikerne i undertrøje.

"Mere Rock, mere Rock" blev der raabt, men orkesteret var ikke til at bevæge til at fortsætte. De der overværede klimaks paa Rock'n'Roll forestillingen i gaar, forstaar bedre, hvorfor der har været uroligheder og optøjer i udlandet ved opførelsen af filmen "Rock around the Clock" og ved de hjemlige Rock-baller. Stemningen var pint i den grad i vejret, at uheldige elementer har let ved at lave "ballade". Der var dog overhovedet ingen optræk til optøjer af nogen art ved Landsbyen i gaar. De unge gik hjem, dødtrætte og gennemblødte af sved for at skifte tøj. Trætte efter en livsudfoldelse uden lige."

Men de kom igen. De tog endda venner med og resten af december "fortsatte Landsbyen sine rock'n'roll-arrangementer, der er blevet alle tiders mest øresønderrivende succes. I gaar [16.] eftermiddag ventede en kø paa et par hundrede mennesker forgæves uden for restaurationen paa at komme ind, mens det var lykkedes cirka 300 at klemme sig indenfor".

Trods advarslerne mod den 'farlige' musik og dans, så havde de unge taget rocken til sig, og hele markedsføringen af den nye musik var lykkedes. Så kunne alle være glade eller hvad? Nå ja, der var jo lige de gamle – forældrene.

Oplev en aften, hvor alle
sveder og ruller!

BUSTUR
til
K. B. Hallen
torsdag den 4. oktober.

Herman Gellin og Børge Kisbye
præsenterer København for
VERDENS-SENSATIONEN
ROCK'N
ROLL

4 Rock-orkestre.
50 Rock-dansere.

Danmarks 10 bedste
JITTERBUGS

Chr. Brochorst
parodierer Rock'n Roll

JAZZBATTLE
2 svenske og 2 danske
Rock-orkestre.

DANSECAVALCADE
af forbudte danse gennem
tiderne.

Afg. Køge Torv kl. 19.00.
Billetsalg:

**Turist-
Centralen**
Vestergade 6 . Køge . Tlf. 1000.

De fleste tog det med stoisk ro: Dette var jo bare endnu en ny fidus, som hurtigt gik over. Ligesom det altid har været tilfældet.

Men selv om der måske ikke ligefrem blev roket om juletræet, så var den det store samtaleemne i de små hjem og på gaden. En lille notits fra avisen illustrerer det: "Man tør svagt antyde, at nutidens unge er med paa noderne. I gaar [d. 23.] eftermiddags travede en flok unger, der endnu ikke har naaet den skolepligtige alder, rundt paa gaden og skraalede i højt og enigt kor: Rokke og rulle i nisseland – en i sandhed aktuel sammenkædning af Køges øjeblikkelige sensation og den sig nærmende aarlige dito"

I 1950'erne var Danmark stadig i færd med at komme sig oven på 2. verdenskrig. Der var stadig rationeringer på nogle varer. I 1957 måtte f.eks. taxakørsel i Køge i perioder stoppe pga. benzinmangel. Den politiske situation prægede stemningen i medierne og i de små hjem. Alvor, fornuft, flid og sparsommelighed var dagsordenen.

Den tids unge blev beskyldt for ikke at engagere sig i noget, men den virkelighed, som de stod over for, var ikke særlig imødekommende. De måtte selv prøve at finde nye veje. De havde fået fritid og lidt lomme penge, men frihed måtte de selv søge.

Nogle valgte at engagere sig politisk i ungdomsorganisationerne eller gå atommarch. De fleste ønskede bare at have det skægt med deres jævnaldrende. Underholdningsindustrien fra USA og England tilbød noget af det, som ungdommen kunne lide, og de tog det til sig: Film, musik og dans. Men det var nyt og vildt, og mange forældre blev forarget.

"Da jeg startede var selve rock'n'roll-en den grundlæggende revolution for mennesker i min alder og situation. Vi havde brug for noget højt og klart til at bryde igennem følelseløsheden og repressionen, som var påduttet os". Således udtrykte John Lennon det, og mange andre har igennem tiden understreget vigtigheden af, at unge gjorde oprør mod de gamle normer. Det har skabt en mangfoldighed af udtryk og har præget ungdomsbevægelserne. Måske blev revolutionen kun til en forsigtig fornyelse, da den nåede helt ud i krogene i provinsen, men forandringerne var tydelige i udseende og mode, og kunne høres i musikken og sproget og mærkes i holdningerne.

Der har igennem tiderne været signifikante livstile knyttet til rockmusikken. Nye generationer er kommet med nye ideer og en ny stil. Man har ofte kunnet se hvilken musik, du lyttede til ud fra dit udseende, hvad enten du var rocker, hippie, disker, punker, rastafari eller hip-hop'er.

Man taler om de store årgange unge i Danmark i 50'erne og 60'erne. 600.000 var mellem 15 og 25 år. Det var en ungdom, der begyndte at få penge og egne meninger. Der blev råd til at købe knallert, grammofonplader og tøj og der opstod 'koder' for udseendet.

I 50'ernes rock'n'roll-tid kunne det smarte look blandt drengene være: Sorte støvler, sort læderjakke og fedtet hår i tilbagestrøget facon, med anderumper. Pigerne havde strutskort eller de begyndte simpelthen at gå i jeans/slacks til stor forargelse. I bedste 'West Side Story' eller 'Grease'-stil. Men denne livsstil var også et liv med motorcykler og bander. Der var ikke langt til vold og anden kriminalitet. Disse 'vilde unge' blev kaldt **læderjakker**, anderumper, rockere eller Teddy-Boys (I Eng-

land). I USA blev rockerne talrige og grundlaget for nutidens rockerbander blev dengang lagt.

Læderjakkerne blev som ungdomsgrupper synlige i de større byer også i Europa. Herhjemme blev alle urolighederne under rockkoncerterne kædet sammen med rockerne. Det var da ofte også dem, der blev hentydet til, når man talte om 'ballademagere' og 'urostiftere', og musikarrangørerne frygtede dem med god grund, fordi de kunne ødelægge en sjov aften. I USA, England, Tyskland og især i Sverige har man stadig minoritetsgrupper, der har holdt fast ved 50'ernes ydre og indre værdier. Der genudgives rock'n'roll på plade som aldrig før, og rockabilly-orkestre, rock'n'roll-festivals, amerikanerbiler og tøjstilen lever stadig.

Jazz-miljøerne var ofte kædet sammen med de studerende, mændene med fritvoksende skæg, islændersweaters, fløjlsbukser, træsko og piberygende, og pigerne i anorak og ellers casual påklædt og lidt ældre end en popfans-ene.

Provobevægelsen menes af have sit udspring i Holland, og startede herhjemme kort tid efter i 1966. Med provokationer ville man ramme nogle gammeldags tabu-forestillinger både i det offentlige rum og i det private. Man plejer herhjemme at fremhæve f.eks. Ole Grünbaum og Jens Jørgen Thorsen, som repræsentanter for provoerne.

1960'erne førte økonomiske opsving med sig, og især i England opstod efterhånden også The **Mods**. Det var en reaktion på rockernes rå look, men var samtidig en hårdere reaktion mod forældre og stive samfundsformer. Mods var forløberne for hippierne. Mods havde halvlangt hår, scooter, støvletter, duffelcoats, skoleuniformer, cardigans, slacks, uldne veste m.m. Dette forgreb den mere spraglede pop-art modebølge med udspring i London som bl.a. orkestrene The Who, The Small Faces udbredte. Igen var den nye musik og den nye mode nært knyttet. Pigerne begyndte at gå i lårkorte kjoler. Også Mod-look'et er genopblomstret med jævne mellemrum.

Modebranchen har gjort sit for at tjene på fornyelse og forargelse, og brydningerne mellem unge og forældre er en naturlig udviklingsproces – ofte konkretiseret af mode og udseende. Det skabte dilemmaer i familierne, såvel som i offentligheden. De unge ville gerne følge den nye mode, især når de skulle feste, og arrangørerne og popklubberne kunne ikke altid være ligeglade. De måtte nogle gange gå ind i debatten.

"Vi har i øvrigt på et af vore bestyrelsesmøder taget pigernes lange bukser op til debat. En nederdel ville se bedre ud, synes jeg, men bestyrelsen delte sig i to lejre, og der kom intet forbud mod, at pigerne bærer lange bukser" udtalte Jan Andersen, formand for Club Liverpool, Køge i januar 1967. 'Buksepigerne' og 'rullekravedrengene' havde det svært i denne periode. I de pænere københavnske spillesteder prøvede man også at fastholde en dress-code, inden det efterhånden blev nyttest, og de unge kunne komme i næsten hvad som helst.

High Society slapper af

Så var der jo håret: Drengene begyndte at have 'Beatles-frisure' eller de lod bare håret gro, og det skabte problemer i hverdagen. I skoler, på arbejdspladser og især militæret tolererede ikke langt hår før langt inde i 70'erne, hvor det lange hår og det spraglede tøj blev almindeligt.

"Mange mennesker kan ikke tage os, fordi vi er langhårede. De er ikke bange for os personligt, men det vi repræsenterer. Vi er ikke oprørere. Vi har været ude for, at vi ikke kunne få hotelværelse, fordi vi ser ud, som vi gør. Nu og da bliver vi lovet øretæver" udtalte orkesteret Teenmakers. Og de var ikke alene om at føle presset ved at være outsider.

Så kom **Flower Power**: I sept.1967 skrev Køge Dagblad: "Det lyder morsomt: FLOWER-POWER. Det er en ny retning. En livsstil, vil nogen sige. Men det er liv med musik i, og selv om flower-power for længst er slået igennem i det store udland, så skal vi først nu opleve den første danske gruppe inden for genren Young Flowers. De spiller bl.a. til en koncert i Falkoner Centret, Kbh. som hedder 'Festival of the Flower Children'"

Nu var modestilen næsten ens for drenge og piger: Vilde hatte, kjortler, armbånd, bjælder, blomstersmykkede afghanerpelse om vinteren, velourbukser, støvler osv. Østen mødte Vesten i både musikken og tøjmoden. Og i slutningen af 60'erne var **hippiebevægelsen** over os, og det føltes som om alt var tilladt. Nyt og brugt. Armytøj, håndværkertøj, budskaber skrevet på tøjet osv.

Sommeren 1968 var hippier et almindeligt syn også i Køge. (KD): "I de sidste aftener har mellem 10 og 15 unge mennesker – de fleste langhåret – fundet sammen omkring springvandet på torvet, hvor de efter eget udsagn har det ganske fortrinligt. En del af de unge er lokale, men flere er feriegæster. Men der er intet protest-hysteri over de unge på kanten af 'storkespringvandet'. Snarere en dvælende sløvhed."

Som den sidste ungdomsstil i 60'erne var **skaldepanderne**. Med udgangspunkt i England begyndte nogle helt unge at glatrage hovederne, iføre sig store støv-

ler og sluttede op om en 'ideologi', der gik ud på at tæve alle andre: Hippier, rockere, indvandrede, bøsser osv. De blev siden kaldt grønjakker eller skinheads.

De unge kunne altså vise deres frihedstrang og gruppetilhørsforhold med deres udseende. De blev påvirket af idoler via blade, eller helst ved at opleve dem til pop-ballerne. Her blev den nyeste mode og de seneste trends vist frem. Her kunne de finde en identitet. Men der var dog en hverdag, hvor man helst skulle se sømmelig ud, og det gjorde de fleste unge. Trods de forskellige livsstile og den hurtigt skiftende mode, så var det de færreste i provinsen, der helt levede dem ud. Man forsøgte at følge med moden frem for at dirigere den. Alligevel var koderne for udseendet (især det lange hår) med til at skabe ideologiske venskaber på tværs af grænserne.

De danske orkestre skulle være smarte og måtte gerne være helt fremme i skoene med den sidste mode. Den måtte man til hovedstaden for at finde. Nyhavn 13 og 14 blev adresser, som unge på Sjælland kendte. Her solgte man det populære modetøj: Lårkort, stor- og småternede bukser, Donovan-skjorte, West Side-sweaters osv. Teenmakers og D-Set var enige om at "Det gælder om at være dus med det publikum, man spiller for. Så man behøver vel ikke maje sig ud for at være musiker. Hvis man gad ofre penge på det, kunne man godt køre det helt store show op. Man kan tjene mange penge, hvis man vil spille idiot på den måde. Nogle orkestre lægger vægt på at tage sig ud, men det er langt fra alle."

Steen fra Kbh.-orkesteret 'The Keepers' husker: "Vi spillede meget, men tjente ikke til meget mere end instrumenter og måtte i perioder tage forskellige jobs. En kammerat og jeg fik hyre på et fragtskib, der sejlede på England. Her fik vi lejlighed til at høre den nyeste musik, og i Carnaby Street blev vi fuldt ekviperet i den nyeste mode. Da vi kom tilbage til skibet, samledes den øvrige besætning langs rælingen og gjorde store øjne, og op ad landgangsbroen blev vi totalt grinet ud. Vi var i skrigende farver, striber, uniformsjakker og tørklæder. Lignede vel nærmest Beatles på Sgt. Pepper-albummet."

Norske 'Beatnicks' spillede flere gange i Club Liverpool House

DANSENE

'Land of 1000 Dances'. Wilson Pickett, 1966

Da rock'n'roll blev introduceret i Danmark var det Børge Kisbyes danseinstitut der stod bag, og det foregik med "20 Rock-dansere. Danmarks 10 bedste Jitterbugs og Dansecavalcade af forbudte danse igennem tiderne". Det var åbenbart lidt for vildt for nogle, men det var også med til at hidse andre op. Der opstod uroligheder og det medførte, at man måtte aflyse flere af de planlagte arrangementer. Det lykkedes imidlertid at markedsføre fænomenet. Aviskriverierne og hele debatten der fulgte satte gang i opmærksomheden på rock'n'roll. De unge blev nysgerrige.

Der var også gang i den, men ikke ballade, da rock'n'roll-en kom til Køge nogle uger senere. De unge strømmede til: "Det er ubegribeligt, hvorfor Rock'n'Roll har en saa ekstatisk indvirken paa tilhørerne. Dansen er meget simpel, og kræver slet ikke, som for eksempel jitterbug, særlige akrobatiske evner af udøverne. Dansepartnerne danser med ansigtet mod hinanden og holder hinanden i hænderne eller paa hofterne. De tager nogle simple gaa-trin frem og tilbage mod hinanden, svajer i hofterne og ligesom "gynger" i takt til musikken – det er det hele" skrev lokalavisen.

De fleste forbinder rock'n'roll med musikken, men dansen var i starten en lige så stor del af "denne nye rok og rul-dille". Allerede i 1957 kunne man lære at danse rock'n'roll på danseskolerne i Køge, hvor man også afholdt opvisninger og konkurrencer. Udendørsdans blev populært Ikke kun Parkdansen i København, men også Tøxen skolegård lagde i 50'erne asfalt til, når vejret tillod det.

Fra Enghave Plads, København

Underholdningsindustrien havde efterhånden også herhjemme fundet ud af at udnytte de unges nyvundne frihed og fritid. Gennemslagskraften var ekstra stor, når det lykkedes at markedsføre musik sammen med dans. Det var netop det, der skete med **twist**. D.3.3.1962 blev den introduceret i Køge i Club Hot Circle. "De over 200 unge mennesker, som deltog i arrangementet 'twistede' sig med stor energi og

urokkelig gå-på-mod gennem aftenens numre, der for det meste bestod af de i øjeblikket mest populære 'twist'-schlagere".

Selv om twist er en af de første danse uden 'partner-berøring' blev både twist og **shake** så populære danse, at det en periode også smittede af på orkestrenes navne: The Shakers, The Black Twisters, The Shaking Danes; og på sangtitlerne: Hippy Hippy Shake, Let's Twist Again, Hully Gully, Mashed Potatoes, Hit House Shake, og mange andre. Disse sangtekster var da også nærmest kun danseinstruktioner, og derfor velegnet til at indgå i danseskolernes programmer, hvis instruktørerne da kunne forstå engelsk.

Jenka

Jenka var en finsk dans, der nåede en beskedent nordeuropæisk popularitet i 1964-5; ellers var det fra USA, at de fleste danse kom. I Teaterbygningen underviste Marge Christiansen hver fredag i hele efteråret 1965 i rulleskjøtedans, og i det hele taget kom der en næsten endeløs række af danse, som var svære at skelne. Og det betød måske heller ikke så meget. Vi må jo være ærlige og indrømme: Efterligninger var vi bedst til. Så længe vi kunne have det skægt, så betød det vel mindre, om vi dansede korrekt. Derfor blev de forskellige nye danse 'meget lokale' når de lokale unge skulle 'ryste knogler og vride muskler'; ligesom de lokale poporkestre også mest efterlignede de udenlandske.

Som altid, når mode bliver institutionaliseret, sker der en forsinkelse i forhold til den aktualitet, der ønskes. Danselærer Mette Gregård, Køge, der var netop hjemvendt fra en danseskongres i København sagde i 1966: "For ungdommen er der en hel del nye danse, netop med trin og musik, som de holder af. Jeg nævner i flæng shake, beatles-bounce, chicken and snap, Jamaica Ska og en ny hully-gully. Jo, det skal nok blive en morsom dansesæson".

Og danselærer Else Schmidt sagde ved samme sæsonstart: "Jeg er ikke helt sikker på, at de Beatles-inspirerede danse bliver det store nummer på danseskolen, men vi skal naturligvis have dem med. De unge vil jo danse efter den musik, de for øjeblikket er besjælet af, og det er The Beatles. Nyheder iøvrigt....Ja, der er nye variationer i sloop og hully gully, men twist'en og jitterbug'en er stadig med."(KD)

Yderligere beskrevet: "Det er ganske selvfølgeligt at det nye er præget af de engelske langhårede pop-musikere The Beatles. Deres musikalske aktivitet har frembragt en afløser for twist'en, en dans, der kaldes 'shake'. Mens der i twist rulles og drejes med underkroppen, er det i shake den øvrige del af kroppen, der skal i rytmisk bevægelse, ved at udøveren svinger med lasso, kvadrer som en fugl, hvæser som et lokomotiv og giver andre lyde fra sig under ganske specielle bevægelser". Næ, ikke bare nye trin, men også moderigtigt tøj, den nye musik og *lydene* skulle med. Det med lyde og med at snakke under dansene blev imidlertid sværere og sværere efterhånden som pigtrådsmusikken blev højere.

Da den eksperimenterende beat-musik i slutningen af 60'erne blev sagen, blev det efterhånden svært og upassende at danse. Tingene havde forandret sig hurtigere end danseskolerne brød sig om, og var man ung og danselysten, så måtte man gå til dansant med de gamle eller i jazzklubben, når der var traditionel jazzmusik på plakaten.

De fleste unge mødtes om rocken, og den var blevet mere væsentlig end dansen. Folk sad, flød eller lå på dansegulvene, og havde åbenbart næsten mistet lysten til at danse. Koncertformen var nået ud i forsamlingshusene. Ok, der forekom sporadiske solodanse når stemningen virkelig greb en eller anden og det lange hår fik lov til at svæve.

Lysshows blev en del af 'totaloplevelsen'. Først på de større spillesteder og siden længere ude i provinsen. Der skulle noget ekstraordinært til at få de unge op at stå på gulvet og Go go-dansen blev i denne periode et populært forsøg. Men da den blev tomløs, tror jeg ikke at danseskolerne var med på den! Tomløs go-go blev da også forbudt flere steder.

Gert og Gunnar Fylking, Haslev kunne ved sæsonstart i 1967 præsentere nye danse: "Blandt det nye for de unge er i år at danse til popmelodier i 4/4 og 2/4 takt, afslappede i stilen, men alligevel taktsikre. Det er danse med sjove navne som Frog, Jagger, Ponystep, Peppermintsway og én går under navnet Waetusi og danses meget i Hit House (Kbh). Det helt nye er Discoteksdansene. De danses til moderne popmusik, og man bliver et med rytmen med improviserede og selvkomponerede bevægelser. Denne form for danse begyndte i Sydeuropa, men er blevet meget populære i USA, hvor de er videreudviklet med mange variationer og trin. I den forbindelse kan også nævnes de efterhånden meget populære selskabsdanse, som de nærmest må kaldes. De unge holder af at danse i lange rækker uden dansefatning"

Jo, instruktion kunne man få, men noget andet var dog, hvad der skete på de 'rigtige' dansegulve. Diskotekerne var ved at blive populære. Først som supplement til live-musikken og i popklubberne, men hurtigt som selvstændige etableringer. Eller som mobile diskoteker, der virkelig tog konkurrencen op med orkestrene – og vandt - i starten af 70'erne. Diskotekerne blev døden for meget af den levende, lokale rockmusik. Dansktop, partymusik og funk blev populært - også for de 'unge på fyrrer' -

og diskotekerne dækkede behovet for musik til dans for de helt unge. De ville danse og disco-dans blev det fænomen, der overlevede bedst til vore dage.

I slutningen af 1950'erne var der næsten ingen steder, hvor de unge kunne være sammen, og begrebet at 'hænge på gadehjørnerne' var en realitet. De mødtes forskellige steder. Der var ikke mange fritidstilbud, og der kunne opstå problemer med kriminalitet, og myndighederne blev involveret. Fra starten af 60'erne havde vi fået en lovgivning, der økonomisk tilskyndede oprettelsen af egentlige ungdomsklubber og –skoler. Disse bredte sig til købstæderne, men det tog det meste af 60'erne, før de rigtig nåede ud i provinsen.

De var som om forlystelser var forbeholdt de voksne, og at aldersgrænser, påbud og formaninger holdt de unge fra forlystelsesstederne med musik. I Køge var Kino og Bio, sport, aftenskoler og spejder næsten de eneste fritidstilbud.

Heldigvis var der initiativrige voksne, der formåede at samle de unge. Enkelte skolelærere og ganske få præster formåede at opmuntre unge til at dyrke deres fritidsinteresser, deriblandt musik, og sågar være igangsættere for pop-klubber.

Det viste sig da også, at de unge selv bedst kunne tage affære. Tøxen Skoles ungdomsklub arrangerede i sommeren 1957 og -58 dans for de unge, der ikke var gamle nok, til at gå til offentligt bal. Det foregik hver 14.dag i skolegården, og blev en succes. "Teenagerpar sled sålerne på asfalten til de synkoperede rytmer".. "Der er plads til at få rørt sutterne. Jeg har været til alle onsdagsballerne. Vær sikker på, at jeg ikke vil lade lejligheden gå fra mig for at røre benene' sagde en gut, der tæller sine 15 somre og sutter på en coca-cola – en af de danske".(ØT juli 58)

Takket være nogle unges eget initiativ startede Club Hot Circle i Køge i 1961. Og byens og omegnens unge kunne gå til rock-bal uden indblanding fra voksne (I hvert fald indtil de kom hjem). Der er heldigvis nogle anmeldelser af aftenerne her, og det er gået lystigt til: "Begejstringen var stor og orkesteret (Melvis and his Gentlemen) forsømte heller ikke denne gang deres store nummer med liggende på gulvet at spille for fuld udblæsning". "Klubbens medlemmer foldede sig helt ud og væggene på Søndre Skole skælvede" "Høj stemning i klubben".

I Jernbanegade, Køge åbnede tre unge i begyndelsen af 60'erne en minirestaurant med 'ungdomsmusik' med følgende begrundelse: "Det forhold, at der er så få steder i Køge, hvor de unge kan mødes, har unægtelig virket fremmende på vore planer. Vi er selv ivrige medlemmer af Club Hot Circle, og den er et tydeligt eksempel på, at unge gerne vil have et sted, hvor de kan samles i deres fritid. Ved virkelig gode arrangementer kan der godt komme hen imod 500 – det siger lidt om behovet for et ungdommens mødested".

I løbet af 60'erne forbedredes de unges fritidssituation. Der kom flere steder, hvor de unge var velkommen, og efterhånden blev det mere og mere på deres egne præmisser. De strømmede til pop-ballerne, selv om aviserne nogle gange 'anmeldte'

arrangementerne som advarsler. Ved et besøg i Club Dynamite skrev Køge Dagblad 19. juli 1965: "Der var mangen en hovedpine at få [...] Salen havde en feberagtig temperatur med stigende kurve, scenen lå i gul uhyggebelysning, og rundt om på bordene lyste en halv snes tællepråse blåligt af mangel på ilt. Uden det var helt klart, hvem der dansede med hvem, blev der arbejdet tavst og ihærdigt i mørket".

Efter uroligheder i Blue Star, Herfølge 1964: "Igen var der – som almindeligt for popklubber over hele Østsjælland – urolige elementer til stede, og aftenen sluttede i gement slagsmål."

Det var ikke sådanne omtaler, der lokkede de unge, Men de ville til popbal: Annie Larsen, Køge: "Jeg elskede rockmusikken - købte mange plader, hørte radio og oplevede første gang live rock i Roklubben, som havde musik om eftermiddagen. Min far krævede nemlig, at jeg var tidligt hjemme om aftenen. Så min mor og jeg måtte bruge kvindeliste. Jeg sneg mig ud af vinduet, og min mor smed en jakke ud til mig, så jeg ikke skulle fryse. Efter besøget i Teaterbygningen måtte jeg hjem på liste-tå. Desværre måtte jeg ikke tage pop-busserne til nabobyerne".

Fra Teaterbygningen i sept.67: "En infernalsk larm fra trommer og pigtråds-guitarer for fuld udblæsning strømmer ud gennem de åbenstående vinduer. Hver gang døren ud til gaden puffes op af en flok unge – opstemt af rødglødende pigtråds-musik og go-go pigernes ekstatiske rullen med hofter og barm på podiet, forstærkes støjen med adskillige decibel. På parkeringspladsen over for bygningen prøver nogle 15-16 års popdrengene med kulørte halstørklæder kræfterne på en bil. En tom bajerflaske knuses mod et plankeværk.

Omkring billet-bordet er der totalt trafikstop. Man maser sig vej frem til podiet. Løber ind i et par skulderrystere og er blandt mellem så mange unge af begge køn så man er proppet sammen som sild i tønde. Et par enorme forstærkere brøler de sidst komponerede meter pigtråd ud. En go-go pige i lårkort og bar mave danser for. Foran podiet står en flok unge i måbende tavshed og kikker med øjne så store som tekopper på en skægget singleguitarist, der synger på svensk. At føre en samtale er praktisk taget lige så umuligt som at råbe fra Køge til St. Heddinge. Bag forhænget mellem podiet og scenen kaprer vi et par go-go girls. Hver for sig yndige at se til. Hver for sig udtryk for en epoke, der formentlig slår alt, hvad ungdommen tidligere har fundet på at forlyste sig med.

- Er I ikke bange for at miste hørelsen, siger vi til de 16-18-årige for at få en sludder i gang.

- Jeg tror at man bliver en smule døv af det her. Men hvad betyder det, vi kommer jo gratis ind, når vi danser for.

- Tjener I noget i go-go branchen, spørger vi.

- Nej, men det er også ligemeget, Vi er flere, der skiftes til at danse. Go-dansen bliver fremtidens dans. Den er fri og utvungen. Et udtryk for ungdommelig livsglæde

Hvad dansen i salen er udtryk for, må en psyko-analytiker svare på. Men noget er ganske afgjort galt. Er det samfundsudviklingen? Pigtrådsmusikken er suggestiv udnyttelse af ungdommen – måske.

Mange er i aftenens anledning trukket i 'dresset', en sribet jakke, skrigende tørklæder, bukser af ubestemmelig art og facon. Det er moderne...det er frisk, siger en i forbifarten.

Under skrigen og skrålen forlader et par hundrede unge pophuset. Ophidset af spændingen i salen Nogle i grupper, andre parvis. Hvor går de hen, de unge af det 20.århundrede?

Da vi prikkede en i ryggen, var han helt væk i sin dansepartnerske. Hede kys og det der.

- Herinde er vi os selv. Vi er ens alle sammen. Næsten da.

Da pigtrådsmusikerne pakker instrumenter og el-udstyr sammen efter en hård nats arbejde, er gaden uden for bygningen så godt som omdannet til gågade."(KD 5.9.67)

D-Set som kvartet

ROCKORKESTRENE

'So You Wanna Be A Rock'n Roll Star?' The Byrds, 1967

Nu om stunder er det helt naturligt at se et ungt menneske med en elguitar-kasse i gadebilledet. Vi tager som en selvfølge, at de fleste købstæder har forretninger med et velassorteret udvalg i musikinstrumenter, lyd- og lysudstyr og alle de nye plader. At vi med nogle få tryk kan få præsenteret al musik via radio, tv og internet, at bibliotekerne har en stor musikafdeling, at skolerne tilbyder undervisning i 'rytmisk musik' og har musikudstyr og musiklokaler – at selv det mest specialiserede instruktionsmateriale kan skaffes - at sommerkalenderen er fyldt med festivaler for enhver musiksmag, og at de voksne opmuntrer børnene og de unge, hvis de viser bare den mindste interesse for musik.

Sådan har det imidlertid ikke altid været. Da rock'n'roll-en dukkede op, skabte det et ramaskrig. Stat, kirke, presse, pædagoger og næsten alle voksne fordømte rocken på lige fod med sex og narkotika, og man sagde, at den kun ville få en stakket levetid. I starten af 60'erne troede ikke mange, at der var der en grobund for en udvikling af den nye musik. Jazzen, underholdningsmusikken og de danske refrainsangere var populære, og det var disse genrer, der dominerede radio, plademarked og spillesteder.

At ungdommen skulle overvinde så mange problemer, for at kunne udføre, eller bare høre, rockmusik, kan være svært at fatte. Det var imod alle odds, at det skulle lykkes. At det oven i købet skulle vise sig, at rockmusikken blev så dominerende i midten af 60'erne, havde ikke mange spået. Bare det at få lov til at lytte til piratsenderen Mercur på familiens radio kunne være vanskeligt, og først i 1963 begyndte DR at sende en time med ungdomsmusik om ugen! Signalerne fra Radio Luxembourg var ikke altid lige kraftige, men det var rocken og den brød lydturen.

Det viste sig nemlig, at de unges interesse for den nye pigtråds- og popmusik var så stor, at modstandene måtte, og kunne, overvindes. Mange musikere har fortalt, hvorledes nogle få sekunders lyd af rockmusik ændrede deres fremtidsdrømme. Hvad enten det var nogle af Rolling Stones' intro-guitar-riffs, nogle rock'n'roll-skrig: *Awopbopalooopbop Aripbamboom. You ain't nothing but a hound dog...* en blues slidguitar, et Hammond-orgel – så ramte disse lyde så hårdt og rå, at mange unge begyndte at forestille sig selv – ikke som bankassistenter og manufakturhandlere, men som rockstars. Og idoler var der nok af. Hvad enten disse hed Tommy Steele, Elvis eller Cliff, så blev en ung mand med guitar symbol på frihed.

Unge mænd var der også nok af, men hvor fik man fat i en guitar? Og hvordan lærte man at stemme den og spille på den. Det var meget vanskeligt, men nogle var ihærdige nok. Bent Jensen husker: "Min kammerat Jens Jørgensen og jeg interesserede os for musik. Han byggede bl.a. en el-guitar i sløjdtimerne i 7. klasse på

Ølby Skole. Vi begyndte at snakke om at spille selv. Jens' kammerat Palle Finn Larsen spillede lidt på guitar. Vi startede på akustiske guitarer og banjo."

Mange lånte sig frem. Forældre måtte bekymret høre og se, hvorledes deres grammofoner blev brugt til at lytte rockmusik på. Og deres radioapparater kunne med lidt snilde gøre det ud for en forstærker, deres telefoner kunne bruges til at aftale engagementer for orkesteret, deres biler til transport. Det kostede mange diskussioner i de små hjem, men for nogle unge lykkedes det at blive fritidsmusiker.

Efterhånden begyndte unge i Køge at finde sammen i interessegrupper, som for nogle udmøntede sig i orkestre. Garager, fyrrum, stalde, stuer og lofter begyndte at ryste til de nye lyde. De numre, som 'musikerne' gik i lag med, var ofte de simple instrumentalnumre. The Shadows, The Ventures og andres guitargruppers repertoire blev gransket. Behovet/ønsket om at få sangnumre på repertoire var stort, og Let's Go, Shimmy Shimmy, Let's Twist Again, All My Sorrows, Bald Headed Woman, You Really Got Me og naturligvis de tidlige Beatles-numre blev forsøgt i udgaver, som var mere eller mindre genkendelige.

Problemerne man nu løb ind i, var måske forudsigelige, men ikke mindre af den grund. Man skulle kunne synge – helst nogenlunde rent og helst flerstemmigt og med kor. Ikke nok med det, så var der sproget. Inden enkelte begyndte at synge på dansk i 1966, så var rockens modersmål engelsk. Kundskaberne var begrænsede, men alderen taget i betragtning, så var interessen stor. Walther & Connie gjorde, hvad de kunne i TV-undervisningen, og ordbøgerne kom frem, når pladecovers blev studeret og nærlæst. Årskaraktererne blev bedre pga. rockmusikken, men *udtalen* især var et problem. Nu mange år efter ville Mick Jagger ikke gerne indrømme det, men hans kollega fra The Rolling Stones, Keith Richards sagde: "Mick sang halvdelen af tiden på de første plader fuldstændig uforståelig sydstatsnegerlyrik for hvide børn". Også selve forståelsen af fremmedsproget gav mange sjove udlægninger. Monkees-sangen *I'm a Believer* kunne nemt blive til *Arme elever*. Slang, dialekter og ukendte begreber i Danmark gjorde ikke tingene bedre. "*Now she was cruising to the hamburger stand till her daddy took the T-Bird away*" sang Beach Boys på pænt engelsk – what? Læg så dertil en omgang 'ukorrekt' sort blues-slang i andre sange, så kunne selv ikke de bedste engelsklærere i skolen hjælpe.

Næsten alle pigtrådsmusikerne var autodidakte. Man forsøgte at aflytte de nyeste hits og gengive dem. Eyvind Larsson: "Vi lærte ikke at spille efter noder, men ved at "planke" numrene fra radioen og så spille løs, til det lød nogenlunde lige sådan". Man tog i klubberne og blev inspireret. Mange mere eller mindre talentfulde unge - især drenge - begyndte at finde sammen i orkestre. Peter Frank Jørgensen: "Vi i 'Mainly Blues' var selv lærte. Eyvind (Larsson) lærte mig først lidt grundlæggende på guitaren, men det tog lang tid at få det til at lyde af noget". Mange nåede ikke engang at finde et navn eller udstyr eller øvelokale eller få engagementer, før de stoppede. Selvpineriet, diskussionerne og problemerne i øvelokalerne blev dog over-

skygget af det faktum, at mange fandt ud af, at det var nødvendigt at øve yderligere for at nå nogen vegne. Nu lignede det lektier, så var det pludselig ikke sjov mere.

Da nye musikerkuld kom til, kunne de 'gamle' lære tricks fra sig og egentlige undervisning blev systematiseret. Da Mogens Hockerup fra D-Set besluttede sig for at spille trommer, fik han undervisning af Kurt Riedel fra 1. generations rock'n'roll-orkesteret Red River Boys. Eugen Tajmer startede i midten af 60'erne en musikskole, som hurtigt fik 10 afdelinger i hele Storkøbenhavn. Det blev også lettede at få fat på plader og instrumenter, da branchen langt om længe fandt ud af, at der var et marked. Efterhånden kunne det lykkes et lokalt orkester at få en vis succes. Enkelte kunne opnå at få indspillet en singleplade og at få lidt omtale i lokale aviser eller få engagementer udenfor hjembyen.

The Heartlosers. Alle instrumenter og orkestermedlemmer pakket – og tørvejr

Niels V. Andersen, Mainly Blues: "Lyden var markant anderledes, når vi kom fra øvelokalet hos Leisner på Blegdammen til et stort rum. Som f.eks. da vi kom til Strandhotellet, hvor publikum var kørt helt op – mange var larmende, og vi var nervøse; men det blev modtaget fint"

Især de første jobs huskes tydeligt, eller - som endnu bedre i High Society's tilfælde er skrevet ned kort tid efter: "Det kostede Hans Henrik en kasse cigarer, som ungdomsklubben i Ølsemagle betalte, at låne en vogn til vores anlæg. Vore forældre kørte orkesteret. I hver pause var der selvfølgelig sodavand til orkesteret. Ved 23-tiden blev der lidt uro. Nogle, der havde været i byen og fået en tår over tørsten ville ind og slås med nogle, de skyldte tæsk. Der blev ringet efter politiet, som kom og ryddede klubben. Vores anlæg måtte vi hente dagen efter. Vi havde aftalt at vi skulle i BLOW UP, men en af taxaerne vi kørte med, kørte i grøften og væltede et stakit, så vi måtte ud og skubbe vognen op."

Eyvind Larsson om D-Set, Køge: "Det begyndte for tre år siden, da vi var et par stykker, som sad og øvede os. Vi fik efterhånden nogle forstærkere, og så henvendte vi os til andre for at høre, om de var interesseret i at slutte sig til vores gruppe.

Tre gange om ugen samles gruppens medlemmer for at øve på forældrenes loft. Vi spillede ved skoleballer og i foreninger. En ven var manager, og D-Set havde fået en københavnsk manager. Vi havde planer om at spare penge sammen til at indspille en plade"

Teenmakers: "Hvis en gruppe skal blive til bare en lille smule, er det nødvendigt at gøre en betydelig indsats. Gruppen skal virkelig gå ind for at spille. For at blive til noget kræves også et selvstændigt stykke arbejde, på samme måde som en kunstmaler kun får succes, hvis han præsterer noget selvstændigt og originalt."

De der tog det seriøst og havde ambitioner og som erkendte, at der krævedes hårdt arbejde, måtte også have udholdenhed og eje kreativitet og evnen til at udvikle musikken. Flexibilitet krævedes også. Mange engagementer var prøvelser. Det var ok at spille opvarmning for et publikum, der kun ventede på hovednavnet, men man kunne blive sat på plakaten med f.eks. politikere, 'Harmonikafamilien Olsen', 'Lommetyvenes konge', 'Rolands Tyrolere', 'Prins Jørgen Garden' eller anden broget underholdning. Eyvind Larsson: "Det var normalt sådan [i Club Liverpool House] at de store navne kom og spillede i tre kvarter, og så fik vi lov at spille i fire timer for næsten ingen penge" Peter Frank Jørgensen: "Da D-Set vandt Sjællandsmesterskabet i Beatmusik over 15 andre grupper var det en flot bedrift, men præmien var spillekontrakter for 2.000,- altså hårdt arbejde og masser af lange køreture til bl.a. Lolland."

Orkestrene tilstræbte demokrati på alle områder, men i praksis opstod oftest en naturlig arbejdsfordeling. Nogle medlemmer kunne noget med elektronik, nogle var gode til økonomi, nogle havde et godt musikøre, nogle så godt ud, nogle var sjove, nogle havde meget musikudstyr, nogle havde gode forbindelser eller forstående forældre. Man kom tæt ind på hinanden, var ofte sammen det meste af fritiden og det foregik ikke uden gnidninger og skænderier.

Bent Jensen om Day Reflection: "Sammenholdet i orkesteret blev dårligere og dårligere. Det skyldes dels den økonomiske fordeling og nogle forstærkere, der brød sammen." Mange illusioner brast, da det viste sig, at rampelyset blev slukket på et tidspunkt, og at gagen blev udbetalt på gummichecks, og instrumenter og alt musikudstyret, der havde overlevet endnu en aften, skulle slæbes hjem sent om natten, mens kæresten var smuttet med en anden osv. Bevares, der kunne da godt opnås belønning i form af popularitet hos pigerne og respekt hos drengene.

Rockmusikken har selv skabt myter om, hvordan man må igennem nogle sultne år, for siden at slå igennem og blive stjerne. Men mange valgte musikken fra ligeså snart, der ikke var udsigt til engagementer. Mange afviklede instrumenter og gik i gang med et 'fornuftigt' liv. Bent Larsen, Loosing Cards: "Da tre af os skulle ind som soldater, var det efterhånden slut med orkesteret"

For mange var tiden i orkestrene starten på livslange venskaber. Det kan ses på de talrige gendannelser af 60'er orkestre, der finder sted for tiden. Nogle opnåede erfaring i de første orkestre, der kunne bruges som afsæt til en videre musikalsk kar-

riere - måske med underholdningsmusik, dansktop og efterhånden i de såkaldte dansebands. Nogle blev også i branchen som impresarier, producere, værtshusholdere, instrumentforhandlere, komponister osv. I modsætning til mange andre steder, både i København eller i de mere afsides dele af provinsen, så er næsten alle Køges rockmusikere blevet boende – og har god kontakt til hinanden. I de senere år er en del af dem sågar begyndt at spille lidt igen i nye konstellationer. Det skal også nævnes, at enkelte musikere fra Køge spillede i udenbys orkestre (F.eks. Jens Holmegaard, som spillede i Præstø-orkesteret Skyriders) og omvendt, så havde enkelte Køgeorkestre medlemmer, som boede uden for kommunegrænsen.

I Køge har de musikere, som jeg har talt med, gode minder når de husker tilbage på tiden. 'Det var sjovt så længe det varede, og vi fik nogle herlige oplevelser.'

High Society

POPKLUBBERNE

'Let the Boy Rock and Roll'. The Lovin' Spoonful, 1966

De fleste af de mange popklubber, der skød op i landet var struktureret som musikforeninger. Rock- og popklubberne blev i 1960'erne de unges foretrukne steder at gå i byen. Her kunne de være sammen med jævnaldrende, møde ligesindede og så fra nabokommunerne. Her kunne de høre deres favoritmusik og se deres idoler. Det er hævet over enhver tvivl, at klubbernes rolle for hele eksistensen og udviklingen af rockmusikken herhjemme er meget stor. Men der stod nogen bag disse klubber, og der findes heldigvis enkelte omtaler i aviserne, så det har været muligt at få indsigt i klubbernes virke.

I 50'erne og starten af 60'erne var det ikke en selvfølge, at unge skulle more sig eller kunne søge kommunen om penge til deres fritidsbeskæftigelser. Der blev ikke uden videre stillet lokaler til rådighed - fandtes ikke mange institutioner og pædagoger, der kunne hjælpe med andet end traditionel undervisning. I København havde Politiets Ungdomsklubber (PUK) held med at samle unge fra socialt belastede kvarterer. Disse klubber havde traditionelle aktiviteter, men de unge fik lov til at dyrke deres musikinteresse, og klubberne var faktisk 'rugested' for de tidligste egentlige rock'n'roll-orkestre i Danmark. De unge mødtes, lyttede til singler og LP'er med rock'n'roll og blev motiveret til selv at gå i gang med at danse og spille.

Jazzklubberne var nogle af de første til at gøre erfaringer med at arrangere levende musik for i klubregi for unge. Køge Jazzklub 'Tiger Club' startede i 1958 og "her mødtes unge for at være sig selv og finde adspredelse i musikken, danse eller lytte". Musikken var imidlertid begrænset til maksimalt et par arrangementer om måneden, og flere og flere unge kunne bedst lide popmusik. Helst hver weekend. Der var naturligvis Landsbyen, Neglen og flere værtshuse, hvor der sporadisk var rock, men her foregik det oftest på de voksnes præmisser.

"Hvor skal ungdommen i Køge gå hen om aftenen?" spurgte Flemming Larsen, selv ung og sammen med syv andre i færd med at starte et sted for unge i foråret 1961. "Det begyndte en aften på Granly ved Solrød Strand, hvor vi hørte jazzmusik og faldt i snak med nogle fra den lidt ældre generation. De sagde, at de ikke kunne forstå, at der ikke skete mere blandt de unge i Køge. En jazzklub og to biografteatre kunne da ikke dække behovet for underholdning. Vi tog dem på ordet og besluttede at lave en slags jazz- og underholdningsklub. På en stiftende generalforsamling valgtes en bestyrelse på fem køgensere og to københavnerne. I løbet af kort tid havde vi rekrutteret 50 medlemmer til klubben. Vi vil bl.a. lægge vægt på optræden af solister og lade medlemmerne være medbestemmende, når vi tilrettelægger programmerne"

Bestyrelsesmedlem Anne Merethe Koch supplerer: "Vi vil gerne skabe et sted, hvor de unge i Køge og omegn kan samles hele året rundt til forskellige arrangementer – især musik og danseaftener. Ikke noget med spiritus og bølleoptyger. På programmet står bl.a. amatør-aftener, hvor klubbens egne medlemmer skal optræde, fo-

redragsaftener og udflugter til nærmeste omegn. Vi håber at kunne samle ca. 300 medlemmer." (ØT 27.juli 61)

Efter nogen søgen fandt de egnede lokaler, et orkester indvilgede i at spille gratis, hvis der skulle blive underskud, et køgensisk firma ydede økonomisk støtte til plakatoafhængning, polititilladelsen kom, annoncer til avisen blev indleveret og søndag d. 30. juli var blevet valgt til åbningsdag. Motel Søvilla ligger lidt nord for Køge by: "Her har vi fået et stort lokale til rådighed, fortæller Flemming Larsen, og vi har ordnet det sådan, at der bliver privat busforbindelse fra Torvet om eftermiddagen. Arrangementet kommer til at strække sig over to-tre timer. Festens clou bliver kåringen af miss Hot Circle som vælges ved afstemning blandt gæsterne. Hun får bl.a. en gramfonplade i præmie og bliver æresmedlem i klubben. Rock Finn, der er kendt fra TV, Radio og gramfonplader er solist i The Rock Boys. Og i pausen optræder solisten Freddy Rasmussen".

Klubbens transportproblem var løst med en kreativ ide, som andre arrangører siden benyttede flittigt. 'Popbus afgår fra Køge Torv' blev i resten af 60'erne en helt almindelig foreteelse, når der blev arrangeret popballer i Køges omegn. Ca. 100 unge mennesker tegnede medlemskab i løbet af søndag eftermiddag, og man fik efterhånden flere. Der var et behov og Club Hot Circle kunne nu i en årrække præsentere de toneangivende rockorkestre til glæde for Køges ungdom.

Der findes flere eksempler på, hvorledes musikklubbernes sociale funktion var væsentlig i denne periode. "Selv om det ikke bliver til peddingrørflætning, så samler vi [musikklubberne] en anelig del unge i byen og har i hvert fald fået mange unge halet ind fra gadehjørnerne." Udover de egentlige baller, så arrangerede klubberne anden samvær. Klubaftener med lytning, foredrag, diskussioner eller bare 'uformelt samvær'.

I løbet af 60'erne kom der efterhånden fokus på de unges fritid, og det gav offentlig opmærksomhed og skabte lovgivning for offentlige fritidsklubber. Nu skulle de unge tilbydes et opholdsted udenfor hjemmene, hvor de kunne være sammen med jævnaldrende. Og nu kunne man få tilskud til at starte en klub. Disse klubber var i starten ganske beskedne, men et rockorkester skulle der være, når man holdt fest. Det gav jobs for de lokale orkestre.

Andre uformelle klubber opstod som samlesteder i orkestrenes øvelokaler. Disse, samt de egentlige musikklubber, fik ikke tilskud og var underlagt et reglement, som blev kontrolleret af politiet. Medlemmer skulle indmeldes senest en dag før et arrangement (ofte hos formanden privat eller en central beliggende kiosk), man skulle føre kartotek over medlemmerne, og de skulle vise medlemskort ved indgangen. Annie Larsen, Køge: "En veninde og jeg vidste, at der var nogle fribilletter, når der blev solgt billetter til Club Liverpool House fra pølsevognen på Torvet, men vi måtte ofte sidde i timevis og surmule, før det lykkedes os at få dem".

Politimestrene håndhævede reglementet ret forskelligt rundt om i landet. Nogle klubber kunne tilbyde, at et medlem tog en gæst med, hvis der blev tegnet med-

lemskab 'i døren', men ofte blev klubber lukket af politiet, hvis ikke der var orden i sagerne. Tiger Club måtte i 1959 lukke fordi "klubben var for let offentlig tilgængelig".

Langt de fleste musikklubber blev startet af de unge selv, og de måtte indrette sig efter forholdene. De måtte finde egnede lokaler, og det kunne være et problem i de mindre lokalsamfund, hvor der kun fandtes enkelte muligheder: Skoler, forsamlingshuse, kroer og lignende steder. Det var derfor ikke ualmindeligt, at musikklubberne kom i karambolage med de eksisterende forlystelsesetablissemeter, der begyndte at få interesse for rockmusikken.

Om starten af Club Dynamite, St. Heddinge i 1963 siger Jørgen Christensen: "Jeg har fået ideen fra andre steder, hvor jeg har været, og hvor pop-klubberne har vist sig at gå over al forventning. Vi er nogle stykker – mine kammerater og jeg – fra gymnasiet, der har snakket om tingene, og vi vil under alle omstændigheder gennemføre et forsøg".

Nogenlunde på samme måde i Club Liverpool House i Køge i slutningen af 1964: "Vi var nogle stykker, der i længere tid havde talt om at skaffe rockmusik til byen. Så hørte vi, at vi gerne måtte holde til på Teaterbygningen, hvis vi ikke slog noget i stykker. Desværre kan vi ikke optage salen mere end højst to gange om måneden. Vi har forsøgt at få foden indenfor i Køge-hallen – men uden resultat".

Rockmusikken var blevet så populær i midten af 60'erne, at mange unge kastede sig ud i selv at spille eller selv arrangere popballer – ofte uden erfaring og med en beskedent start. Et pigtrådsbal i Strøby Forsamlingshus var annonceret af Skandinavia Musikbureau, og man kunne købe medlemskort hos kioskejer Freddy Jenrick, Strøby. Da arrangementet blev aflyst fordi aftalen med forsamlingshuset ikke var på plads undersøgte Køge Dagblad sagen nærmere og sandheden kom frem: Bag bureauet stod en teenager fra Holte, han indrømmede: "Det er vores [Teen House's] første arrangement. At jeg har valgt netop Strøby skyldes, at Freddy er min fætter. Vi har fået mundtligt tilsagn fra forsamlingshuset." Da han blev spurgt om klubben Teen House var svaret: "Vi er indtil videre kun to, min fætter og jeg, men meningen er at vi samler mange medlemmer og laver flere arrangementer".

Nogle klubber havde en meget kort levetid pga. dårlig økonomi, andre klubber voksede sig hurtigt store og ideen med 'filialer', som Club Hot Circle havde benyttet blev også forsøgt af Dynamite, Medley og flere sjællandske klubber.

De store klubber blev efterhånden en magtfaktor i rockmiljøet og formændenes udtalelser havde vægt både i branchen. Og klubberne var naturligvis interessante for impresarier. Desuden havde mange klubber – som f.eks. Liverpool House og Dynamite - et udvidet samarbejde ved programplanlægning (så man ikke modarbejdede hinanden) samt rabat på entre for hinandens medlemmer. Begge klubber gik også aktivt ind for at forbedre de unges forhold. Da klubberne kørte bedst kunne de støtte andre initiativer. Det var også indskrevet i formålsparagrafferne. Omkring opførelsen af svømmehallen udtalte svømmeklubbens formand (KD sept.'65) "Vi glæder os over, at de unge tænker på sporten og dermed gør så meget af den kritik, de ofte ud-

sættes for, til skamme. Både i andre foreninger og byrådet er de unges ide med hensyn til et svømmehalsprojekt blevet mødt med nogen skepsis, men nu kan det være at det går op for de rette instanser, at en svømmehal er et virkeligt ønske hos Køges ungdom". Liverpool House afholdt nemlig et støttearrangement, og ydede økonomisk hjælp til svømmehal-projektet; og Dynamite støttede også opførelsen af St. Heddinge Hallen.

I Karlslunde-Karlstrup Kommune havde man slet ingen popklub, men her tog elevforeningen i Karlslunde Skole initiativ til at starte en. Fem elever og tre lærere arrangerede popbal en gang om måneden i midttresserne.

I midten af 60'erne var der over 100 popklubber på Sjælland. Nogle havde kun enkelte arrangementer om måneden. Det foregik oftest på fredage, lørdage eller som matiné søndag eftermiddag, mens andre klubber begyndte at benytte også hverdage for at tilgodese alle medlemmernes ønsker. De største arrangementer tiltrak over 1000 unge, så der måtte kontrollører til. Liverpool House: "Vi har undgået uro-magere og ballade, og det har ikke været nødvendigt at tilkalde politiet. Vi har fire dygtige udsmidere – og så gøres der i øvrigt meget for at gøre salen så hyggelig som mulig, blandt andet har vi altid røde duge på bordene, for at ingen egentlig føler trang til at spolere noget."

Arne Jensen fra Club Liverpool House fortæller om forholdene i en stor klub: "Det var kun os unge, der stod for det hele. Jeg lavede et Club Liverpool House-lysskilt, som vi hængte op over indgangsdøren. Når jeg sad ved døren, havde jeg travlt. Især når de store musiknavne besøgte os, så blev salen fyldt af unge, og vi skulle se medlemskort, have entre og sørge for at skubberiet ikke blev for voldsomt og kontrollere de store opløb uden for Teaterbygningen. Vi fik på et tidspunkt et nyt kontrolsystem med 'usynlige' stempler og ultraviolet lys. Det kunne da hænde, at en sød, enlig pige ikke havde nok penge til entreen – så var jeg fleksibel nok, til lukke hende ind – evt. mod en dans senere på aftenen. De kendte danske orkestre og især de udenlandske kunne skabe hysteri blandt pigerne, og ofte havde vi besvær med at holde dem på afstand. Ikke kun når de var på scenen, men også når de ankom, og når de fik noget at spise i køkkenet eller når de skulle af sted igen – så måtte vi nærmest være bodyguards."

Man plejer at sige, at 1964-67 var de gyldne år i rockmusikken herhjemme, og i slutningen af 1967 var den største interesse da også ved at aftage. De store klubber forsøgte at følge med tiden. "Når Club Dynamite åbner efter sommerferien er nyhederne: Go-go piger, et fænomen, som inden sommerferien endnu ikke rigtig var dukket op, men som nu hører til det fast inventar i enhver popklub med respekt for sig selv. Samt et nyindrettet diskotek, som Jørgen Mylius vil åbne"

I 1968 begyndte flere at de små popklubber at lukke. Mange af dem led en stille død uden avisskriverier. Nogle klubber måtte lukke efter et par arrangementer med svigtende besøg, andre klubber med bedre økonomi kæmpede længere, men efterhånden var tendenser tydelig. I 1969 var diskoteks-fænomenet over os, og det

ramte både klubber og orkestre. Nu var den levende musik blevet begrænset, fordi det var nemmere og billigere at spille plader i stedet.

Med til musikklubbernes historie hører den store betydning, som de havde - ikke kun for popfans'ene og orkestrene - men også for hele områdets kulturudbud. Dette var ting, man dengang ikke tillagde så stor betydning, men som nu er blevet en vigtig del af kommunernes aktiviteter. Dengang var rock 'pigtrådsmusik', som fordærvede og 'rev ørerne til blods på den letpåvirkelige ungdom'. Nu er rock blevet en så prestigefyldt og vigtig del af kulturen, at kommunerne og amterne står på nakken af hinanden for at vise, hvor gode der er til at tilgodese rockmusikken.

The Twisters, der spillede til Club Liverpool House's premiere

UDENLANDSK ROCK

'Midnight To Six Men' Pretty Things, 1965

I starten af perioden optrådte de udenlandske navne kun i København, men det var en overkommelig opgave for køgensere at tage turen til hovedstaden. Efterhånden kom de store koncertsale i Århus og Odense med, men det var først i midten af 60'erne, at de udenlandske rockorkestre begyndte at turnere i provinsen. Nu kunne Køge være med, og historierne om, hvorledes man kunne gå i Teaterbygningen og se Rod Stewart, Brian Poole & Tremoloes, The Small Faces m.fl. kan stadig få lys i øjnene på dem, der oplevede dette.

I pigtrådsmusikens guldalder i midten af 60'erne blev det efterhånden ikke tilstrækkeligt for de især engelske orkestre, som turnerede, at kunne levere nogle gode popmelodier og vokalharmonier. De velklædte, halvgenerte merceybeat-orkestre var nu ikke nok. Idolernes smil blegnede, og de indstuderede dansetrin på scenen forekom kiksede. Der skulle skrues op for volumenknapperne og effekterne, hvis de skulle gøre sig bemærket. Især to engelske bands kæmpede for at være de voldsomste: The Who og The Pretty Things. The Who's sceneshow var tilrettelagt således, at slutningen blev højdepunktet, hvor trommer, forstærkere, mikrofoner og guitarer blev smadret i et orgie af ødelæggelse og røgskyer. The Pretty Things var også – trods navnet – grimme, men bare mere gennemført rå og beskidte – ligesom den rhythm'n'blues musik, de spillede. De smadrede måske ikke så mange instrumenter, men så var der jo andet, der kunne ødelægges: Borde, stole, lamper, døre for- og bagtæpper på scenerne osv.

Denne opførsel var ikke koncertarrangørernes drøm – og dog: Begge grupper var blevet blandt de ti mest populære i England, og de trak stuvende fulde huse, hvor de viste sig, og de havde jo fået råd til at betale for de hærgede spillesteder og hoteller. Inden de var blevet stjerner, nåede de at turnere i nogle større danske klubber, og gøre et uforglemmeligt indtryk på mange af de nye danske orkestre, og resten af os måbende bonderøve. D. 1. Og 2. juni 1966 var The Who indkvarteret i det nyåbnede Hotel Hvide Hus i Køge. Arrangørerne havde ønsket et par fredelige overnatninger her, frem for hvad man kunne forvente i København. Ved gruppens tidlige turne i Danmark var publikum, ved en koncert i Århus, kommet The Who i forkøbet, og efter et par minutters musik blev koncerten afbrudt, fordi publikum havde ødelagt stole m.m. Det lykkedes da også gruppen at få nogenlunde fred i Køge. Nogle fans havde belejret hotellet efter gruppen havde været på shopping på Torvet, men der opstod ingen voldscener. Derimod fik Dagbladet et kort interview med forgrundsfiguren Pete Townshend:

"Vi har ikke noget imod at trække publikum op til det helt store, men det i Århus var lige lovligt hårdt, men som man siger, det er svært at have hånd i hanke med publikums reaktioner, når man ikke ved om det er mishagsytringer eller bifald de hylér op i hovedet på en".

- Det er blevet sagt, at I er alt andet end gode venner, og kun holder sammen for pengenes skyld.

"Det er rigtigt, at der ikke altid er det bedste forhold, men på tourne er vi konstant så tæt inden på livet af hinanden, at det er klart, at man bliver tyndhudet, men at vi bevidst skulle slå hinanden med instrumenterne er løgn. Men når en guitar svinges ud eller en tromme kommer flyvende, kan det ske, at en bliver ramt og så i arrigskab slår igen".

- Hvorfor smadrer I instrumenterne, det må koste en masse penge?

"På denne turne regner jeg med, at der er smadret for et par tusinde på fem dage. Men publikum forventer, at vi gør det, og det er som om det sætter en ekstra gnist til. Det begyndte med, at jeg i arrigskab smadrede en guitar, der ikke virkede, og siden er det blevet en tradition, at noget skal slås i stykker".

Med til historierne om de udenlandske orkestre, hører også den om tankpasseren, der kom til at snyde pop-fans i Køge. Orkestrene var ofte booket så hårdt, at de skulle gennemføre 2-3 koncerter på en dag. Da popklubberne ofte havde eftermiddagsarrangementer kunne dette lade sig gøre, men ofte var planerne stramme. Jeg havde sidst på eftermiddagen en februar i 1968 overværet en fuldstændig uforglemmelig optræden på Lolland med Pretty Things, og da jeg senere hørte om forløbet efter koncerten, troede jeg ikke på det, men fik det mange år senere bekræftet historien i en artikel i Dagbladet d. 19.februar 1968. Orkesteret var nemlig på vej fra Reventlowhallen på Lolland til et engagement i Køge. De kørte ind på en tankstation for at få tanket op. Uvist af hvilke årsager kom tankpasseren imidlertid dieselolie på vognen i stedet for almindelig benzin. Rockgruppen og deres danske manager fra Bendix Music nåede kun et halvt hundrede meter videre, før bilen gik i stå. Det tog et par timer, at få dieselolien pumpet op og benzin på, så orkesteret kunne komme videre. De nåede frem til Køge ved midnatstid, men da var det forsent at spille til Club Liverpools 3-års fødselsdagsfest. Orkesteret var dybt ked af aftenens forløb, og san-

geren Phil May sagde: "Kan I ikke bringe alle de unge mennesker i Køge vores dybeste undskyldning. Vi er meget kede af det skete. Vi ville hellere end gerne stille vort anlæg op her på parkeringspladsen og spille hele natten gratis, hvis det er muligt".

Om det var en lige så banal årsag til at Led Zeppelin ikke fik verdenspremiere i Køge d. 8. sept. 1968 vides ikke, men nu blev det Ballerup Popklub og Reventlowparken, der siden kunne stolte sig med den begivenhed. Dengang var de annonceret som "Yardbirds feat. Jimmy Page", og ingen kunne vel vide, at de nogle måneder efter udsendte deres debutalbum, og at de blev til supergruppen Led Zeppelin.

Derimod var det andet engelske orkester The Zombies imødeset med store forventninger. De havde allerede flere hitsingler, og klubben havde annonceret stort og medlemmer/fans glædede sig, men "det blev den største fiasko i Club Liverpool's historie" udtalte formanden i avisen, da gruppen ikke dukkede op. Baggrunden denne gang var, at man dagen før havde fået meddelelse om, at fremmedpolitiet havde nægtet at imødekomme ansøgningen om arbejdstilladelse. Der var ellers skrevet kontrakter mellem Bendix Music og en halv snes klubber om en *tre*-dages turne. Alene lørdag aften skulle The Zombies have spillet i tre sjællandske klubber, men resultatet blev, at mange unge gik forgæves. Selv om man i Club Liverpool i al hast havde skaffet andre orkestre (Rock Nalle and the Big Sound samt Flames Combo) kunne man ikke undgå skuffede fans og betydelige økonomiske tab for klubberne.

Det var ikke let at være ansvarlig for afvikling af programmet. Formanden for Club Liverpool husker: "Da The Small Faces ankom, var det som to orkestre. De [fire] medlemmer var delt i to hold. De kom i to biler, de forlangte to omklædningsrum. Det var helt tydeligt, at de var så uenige, at de ikke kunne holde ud at være sammen. Men selv om de skændtes, så spillede og sang de alligevel formidabelt godt, og vi kunne tørre sveden af panden".

De uheldige episoder overskyggede imidlertid ikke de mange gode aftener. Og dem var det flest af. At betragte klubbernes programmer nu, er som at se en menu-seddel på en aften i paradiset for en pop-fan. Kun de færreste af os havde imidlertid råd og mulighed for at overvære en brøkdel af udbuddet af rockmusikken i 60'erne.

Red Squares og Wishful Thinking var engelske poporkestre, der – udover at mestre den falset-stil, som var populær nogle sæsoner – forstod at udnytte mulighederne i Danmark. Hjemme i England klarede de sig ikke godt, men så kunne de jo bare blive idoler i Skandinavien. Mange af os drenge var ikke specielt begejstrede, fordi de tog meget af pigernes interesse, og så forringede de vores orkestres muligheder for at få de gode engagementer. De forstod at kringle reglerne om opholds- og arbejdstilladelser. De lokkede ofte via annoncer i blade og aviser med 'sidste uge inden opholdstilladelsen udløber' osv. Reelt skulle de kun ud af landet (f. eks. Til Sverige) i en kort periode, før de kunne få en ny tilladelse og starte forfra med at spille kongeriget tyndt. Vi fandt også siden ud af, at især de engelske merceybeat-orkestre ikke mere var så populære hjemme i England, og for at overleve måtte de turnere

rundt i regioner, hvor der stadig var et publikum. Men vi så op til, forgudede og lærte af de udenlandske orkestre.

Det kunne man ikke sige om Musikrådet. Det var dengang et landsdækkende organ bestående af repræsentanter for musikernes organisationer – altså alle musikgenrer. Musikrådet så skævt til de udenlandske popgrupper, som spillede herhjemme. I forvejen var popmusikken blevet så populær, at det kunne mærkes i de andre musikgenrer, og det blev i 1967 til en større offentlig debat om, hvorvidt de tog brødet ud af de danske artister. ”Fremmedpolitets stop [pr. 1.april] for arbejdstilladelser for udenlandske orkestre tager sigte på den hensynsløse indvandring af engelske og amerikanske pop-orkestre” sagde Musikrådets formand Willy Pries. ”Fremmedpolitiet tillader ikke f.eks. engelske orkestre i at spille en hel aften”. Dette var således en af årsagerne til at popklubberne især måtte sammensætte programmer af flere orkestre på en aften for ikke at overtræde reglerne. Jan Andersen, Club Liverpool: ”Vi har ofte et engelsk orkester i mellemklassen. De spiller som regel virkelig godt og er til at skaffe for en rimelig pris. De dyre og rigtig gode orkestre bliver honoreret ti gange så godt som de mindre, og det til trods for, at de kun spiller tre kvarter, medens de andre sørger for musikken hele aftenen”

Fidusen/kunsten med at engagere grupperne var at følge musikkens strømninger og udvikling nøje, samt at gætte hvilke navne, der var på vej op. Ofte kunne det lade sig gøre at få et orkester for et rimeligt honorar, inden det blev så populært, at det kun spillede i store koncertsale. Meget senere er det nemt at se, hvem der blev store stjerner, og hvem der forsvandt i glemsele. Det kan godt være, Mickey Waller er forsvundet fra rockscenen, men resten af Jeff Beck Group f. eks. blev verdensstjerner. Rod Stewart, Ron Wood og Jeff Beck.

De kunne opleves i Teaterbygningen og huskes særligt af mange. ”I april 1968 spillede Jeff Beck Group i Teaterbygningen. Vi kendte kun Jeff Beck fra The Yardbirds. [John Woods havde erstattet Ron Wood på bas og selveste Nicky Hopkins spillede keyboard] På et tidspunkt i løbet af koncerten standsede dansen. Alle stod og måbede. Beck var startet på ”Love is Blue” [Et guitarinstrumentalnummer, som oprindeligt var et Melodi Grand Prix-nummer, men som Beck var blevet tvunget til at indspille af sin producer Mickey Most. Becks version var røget op på nr. 23 på den engelske hitliste, og han hadede det, fordi det ikke var råt nok]. ”Resten af orkesteret faldt ind, og det var så smukt. Han gik frem til scenekanten, satte sig ned mens tonerne klingede ud i lokalet”. Han spillede det næsten aldrig live, men den aften i Køge [knap to måneder efter han havde været i pladestudiet for at indspille det] husker alle, der var vidner til den sjældne oplevelse.

ANDEN MUSIK I KØGE

'Everybody Loves Saturday Night'. Papa Bue's Viking Jazz Band. 1960

Køge har altid haft musik. I gaderne, i gårdene, i etableringerne og i de små hjem. Til fest og hverdag. Når der skal fejres noget – så får man fat på noget musik. Køge Skoleorkester har en lang tradition og har involveret mange – musikere, dirigenter, lærere og ledere og har stillet op og spillet op og har repræsenteret Køge - også i udlandet. På Tøxen skole kan du stadig være heldig at høre dem øve.

"I 1920'erne og 30'erne kunne Køge glæde sig ved et særdeles rigt og blomstrende musikliv. Daværende ingeniør West var kendt som både orkesterleder og formand for musikforening for klassisk musik. Men radioens stigende udbredelse blev nævnt som årsag til nedgang. Det var ulige mere bekvemt at sidde hjemme i stuen og lytte til musikkens store navne. Vi kender jo problemet med fjernsynet i dag" (KD:1966)

Køge Karnevalerne var så store arrangementer og succeser de fleste år, at hele byen blev involveret og invaderet af gæster fra hele landet. Musikken og optogene var hovedattraktionerne og store navne kunne engageres. Josephine Baker var et af hovednavnene i 1958 – et verdensnavn på Køge Torv.

Radio og fjernsyn holdt imidlertid ikke de unge hjemme i 60'erne. I Køge Ungdomsklub, på Tøxen Skole og Køge Gymnasium, i Køge Roklub og andre idrætsforeninger og ikke mindst i popklubberne samledes de og morede sig til musikken. Det var den, der i perioden havde vundet de fleste unges gunst og blev det fritidstilbud, som mange foretrak. Men selv om pop og rock dominerende de lokale avisannoncer om musik, så skete der også noget i de andre musikgenrer. Først og fremmest i jazz'en: I 50'erne var jazz den foretrukne musik, hvis man skulle høre andet end underholdningsmusik. Tiger Klub startede d. 12. okt. 1957 med at afholde jazzarrangementer i Odd Fellowbygningen. Det blev en succes.

Rockmusikken havde ikke et godt ry. Den var larmende, fræk, ophidsende og udfordrende og stod i modsætning til den 'finkulturelle' klassiske musik og den 'intellektuelle' jazz.

Mainstream Septet hed et Køge-jazzorkester, der havde musikere fra Nissen Fjeldsted kvintetten og opnåede stor anerkendelse lokalt såvel som i resten af landet. De vandt nogle konkurrencer og lavede bl.a. radiooptagelser. Knud Bjørnø spillede i septetten og var med i klubbestyrelsen. Han skiftede over til rocken og spillede med bl.a. Engine, Skousen og Ingeman samt Musikpatruljen og er nu bosat i USA. New Orleans Cottonpickers og Tiger Band, Alligator-Band samt Blues March Band var andre jazzorkestre fra Køge, der var aktive i de begyndelsen af 60'erne. Club Pigalle, Køge havde d. 3. april 1967 den glæde, at et klubarrangement blev optaget og sendt i TV. Klubben kunne i maj 1969 fejre 10-års jubilæum. Indtil da havde klubben haft et beskedent antal årlige arrangementer især i højtiderne, men havde fået så store økonomiske problemer, at formand Ivan Juul Sørensen sagde: "Kløften mellem jazz og beat er blevet mindre de seneste år, og vi tænker på at gøre mere ud af beat'en.

Vi havde diskotek, og det gik godt mens det havde nyhedens interesse, men der må folkemusik og beat til".

I 50'erne underholdt refrainsangere som Raquel Rastenni, Grethe Klitgaard, Holger Fællessanger og Gustav Winckler i byen. Jørgen Winckler optrådte fast i 'Landsbyen' hele foråret og sommeren 1957. Indfødte Lis Bjørnholt blev landskendt bl.a. som solist i Jørn Graungaards orkester. I Køge boede også en invalidepensionist, der hed Aksel V. Rasmussen. Han skrev en hel række schlagere. Mest kendt er 'Angelique', der vandt Dansk Melodi Grand Prix i 1961 og blev nr. 5 i Cannes. Den sang blev Dario Campeotto's gennembrud.

Og folkemusikken? Protestsangene blev så populære også herhjemme, at navne som Bob Dylan, Joan Baez og Donovan kunne fylde de store koncertsale i København. Og folkemusikklubber skød op ligeledes i København. Cy, Maia og Robert gæstede flere gange Køge og især Povl Dissing, der var begyndt at optræde med blues-rockorkesteret The Beefeaters. Det tyder imidlertid ikke på, at Køge har været hjemby for folkemusikere som man oplevede i nogle andre byer, hvor lokale folkemusikere optrådte i popklubberne. Køge fik dog meget senere sin folkemusikklub 'Spinderokken'

Fra midttresserne var rocken blevet så fremtrædende, at egentlige dansant'er og arrangementer 'for de unge på fyrrer' måtte annoncere ekstra for at tiltrække de lidt ældre. I 'Landsbyen' kunne man (Efter rock'n'roll-bølgen) stadig opleve uforfalsket underholdningsmusik, men i midttresserne tog man den blide rock på plakaten. Restauratør Knud Larsen, Teaterbygningen forsøgte sig med både dansant'er og popbal for de mindste (under 14 år). "Opfordringerne kommer især fra børn, der er lige ved at fylde 14 år, men som mangler lidt i at kunne komme til de 'stores' popbal." Men i denne periode var rocken blevet på omfattende, at underholdningsorkestre (ofte modstræbende) måtte tage beat-numre på repertoire. Savoy-kvartetten og andre annoncerede med 'Beat Show'. Gustav Winckler blev bl.a. producer for rockmusik. De lokale sommerfestivaler, byfester osv. var nødt til at have pigtråd for at trække de unge til.

Musikforeningen for Køge og Omegn præsenterede koncerter med klassisk musik. Man havde godt 300 medlemmer (Hvoraf kun ganske få var unge) og havde også økonomiske problemer.

Selv om de musikalske lejre var trukket ret kraftigt op, skal man jo ikke glemme, at der var nogle unge, der kunne lytte til både pop og anden musik, men rocken var ikke kun blevet 'stueren', den var blevet en økonomisk faktor i musiklivet, og den tog brødet fra andre genrer. Ja, også fra sporten lød klager over ungdommens musikinteresser. I den offentlige debat var man efterhånden blevet træt af at kritisere ungdommens udseende og dens interesse for popmusik. Denne dille så alligevel ikke ud til at forsvinde, så man måtte acceptere den.

Efter rockmusikken havde oplevet sin glansperiode, måtte flere orkestre i 1967-68 alligevel lægge repertoire om. The Donkeys blev til Keld & The Donkeys og The Servants fra Præstø blev til Klaus & Servants, og de fik begge succes med

dansk-topmusik. Den rivende udvikling, der var sket siden starten, havde bevirket, at rocken var blevet accepteret. Der var rock i foreningerne, i skolerne sågar i kirkerne, og nu kunne man sagtens lave et arrangement, der havde mange forskellige musikgenrer på plakaten.

ER FESTEN FORBI?

'Days'. The Kinks, 1968

Da 60'erne var ved at rinde ud, var der sket en rivende udvikling i rockmusikken siden dens start. Det kunne både høres på musikken og ses på de unge. Musikken var i starten primitiv og enkel, men havde udviklet sig voldsomt. Fra helt enkle takter, melodier og harmonier til avancerede rytmer og lange improvisationer. De unge pionerer, der havde været med fra starten, var pludselig ikke så unge mere. De havde brugt deres kræfter på at få et orkester til at fungere på et underholdningsmarked, der ikke var gearret til rockmusik. Nogle gad ikke mere, nogle foretrak at bruge deres tid på jobs, familier og uddannelser. Mange nye unge havde gjort deres indtog, havde taget kontrol over situationen og selv startet et orkester eller en popklub.

Nye ideologier vandt indpas og kreative og alternative ideer skulle bruges til at overleve som klub eller orkester. Dansk Musikerforbund talte ikke mange rockmusikere som medlemmer. De – og deres managere - konkurrerede om engagementerne og populariteten, men det var blevet svære tider for de mange orkestre. Organisationen Musik og Lys var ved at tage form, og først i 70'erne blev rockmiljøet bedre organiseret. Mange bands ændrede musikstil, da det var klart at diskotekerne tog over. De store konkurrencer og mesterskaber ophørte – ligesom mange af popbladene. Orkestrene gik i opløsning. Nogle medlemmer gik allerede, da det ikke mere kun var skæg og ballade. Ikke altid var afslutningen lykkelig, nogle blev uvenner, nogle gange måtte Kongens Foged rykke ud for at få nogle af de penge, grupperne skyldte på musikudstyret.

Visse orkestre var forudseende: "Vi har dannet et interessentselskab", fortæller Teenmakers. "Vi er fælles om alt: Hvis der skal købes nye trommestikker, guitarstrengene eller bare benzin til bilen. Og hvis vi en dag skilles, har vi hver en selvstændig sum penge, vi kan trække ud af selskabet." Også D-Set havde en aftale, hvis de skulle gå fra hinanden: "De instrumenter vi har, er betalt ved bl.a. arbejde i ferierne. Det er meget godt at have betalt dem, hvis vi skulle blive uvenner eller hvis orkesteret skulle opløses. Så ved hver mand hvad han ejer". Klaus fra The Servants, Præstø: "Vi startede The Servants i 6.B og vi havde nogle rigtig gode år sammen og blev sammen til skolen var slut i 1968, hvor vi skulle vælge levevej. En blev tømrer, en tandlæge og jeg blev professionel musiker."

Niels Poul Nielsen fra Heartloosers: "Vores ide med musikken var at spille så længe, vi synes det var sjovt. Vi mødte flere af de professionelle orkestre og kunne se, hvilket dårligt liv det kunne være at farte rundt og spille hele tiden. Flere udenlandske orkestre var på sprøjten og mange blev uvenner. I Fjordvilla spillede vi opvarmning til svenske Lee Kings, og de sloges så voldsomt, at det blev deres sidste aften som orkester. De blev nærmest opløst for vores øjne"

Popklubberne led ofte samme skæbne som orkestrene. Medlemmerne svigtede arrangementerne, og efterhånden standsede klubberne aktiviteterne. Oftest

ganske udramatisk og ofte med efterladte gode minder. Arne Jensen (Liverpool House): "Når jeg tænker tilbage på tiden, kan jeg ikke lade være med at tænke på, hvor mange unge, der fandt hinanden til vore arrangementer – hvor mange af de nu ældre ægtepar i Køge, der fandt hinanden i Teaterbygningen til pigtrådsmusikken"

Nu kan man se, hvor imponerende omfanget af rockaktiviteterne var. Hvor entusiastisk unge kastede sig ud i det nye, ukendte, som musikken var, og overvandt problemerne uden tanke for, hvor det bar hen - uden bagtanke med at tjene lette penge. Hvor mange unge, der brugte al deres fritid på at spille, organisere, lytte eller tænke på rockmusik; og deres løn på at købe plader, billetter, medlemskort, instrumenter osv. Hvorledes de trodsede advarsler og fordømmelser fra både offentligheden, myndighederne og forældrene – bare for at være sammen med andre unge og 'ryste knoglerne' og føle at man levede – i hvert fald i weekenden.

Det er svært at vurdere hvor betydningsfuld en bestemt periode er for ens videre liv, når man står lige midt i den, men mange kan bagefter synges med på fraserne om 'The Best Years of Our Lives' eller 'Those Were the Days'. Da de sidste toner forstummede i slutningen tresserne var en epoke slut. For nogle var det slutningen på en lang fest, men for andre var der flere fester. Rockmusikkens rammer fortsatte med at forandre sig, og uden de mange erfaringer, som blev gjort i starten, ville det have set helt anderledes ud i dag.

Peter Frank Jørgensen (D-Set og Mainly Blues) og lydturen

SAMMENFATNING

"I avisen". Peter Belli & Les Rivals, 1966

At grave ned i Køges rockhistorie har været et næsten uforudsigeligt, men spændende projekt. Hvad ville der dukke op? Og hvorledes kunne oplysningerne struktureres? Der fandtes ikke lignende undersøgelser, der kunne sammenlignes med. En del af informationerne fra aviser, blade mm. gav sig selv. Andre oplysninger fra menneskerne selv måtte spores, men det er lykket at få et overblik over aktiviteterne.

Byens beliggenhed betød meget for rockmiljøet. I modsætning til andre af de unge, der voksede op langt fra de store byer, så ligger Køge tæt på begivenhederne – tæt på den forjættede rockmusik. Spillestederne i København og de større byer på Midsjælland var forholdsvis nemme at nå, og de talrige popbusser kunne oven i købet gøre turen fornøjelig. Radio Mercur og Radio Luxembourg kunne opfanges, så det var muligt at følge med i de nyeste pladeudgivelser, inden Danmarks Radio begyndte at sende programmer med rock og pop. Popbladene blev forhandlet lokalt, og modetøjet var nemt at få. Alle disse faktorer har haft indflydelse på, at mange af byens unge kunne være opdateret. Mange blev boende eller vendte tilbage til byen efter endt uddannelse. Den store ungdomsflugt, som mange andre områder i provinsen oplever, var ikke så udpræget her.

50'ernes rock'n'roll-ungdom i København menes at komme primært fra arbejderklassen, men der har ikke været noget, som tyder på sociale forskelle i forhold til musikken i Køge. Byens jazz- og rockmusik blev nydt af alle slags unge. Især i 60'erne var rockmusikken med til at udviske evt. sociale uligheder, idet musikken blev et fælles samlingspunkt og samtaleemne.

Uanset om de unge raslede af sted i gamle rutebiler eller flød af sted i amerikanyerbiler til popballerne, så var det et udtryk for den glæde og frihed, som den nye generation havde fundet i musikken, festerne og samværet med andre unge uanset baggrund. Det der kunne true den frihed, de unge nød, var forældregenerationen. Derfor var det også her, at forskelle opstod. Hvor meget man som ung fik lov til, og hvor langt forældrenes tolerance rakte, hvilke steder man fik lov til at gå, hvilket udseende, der var tilladt, hvor høj musik man fik lov til at spille osv. Denne generationskløft blev især det, som de unge mærkede. Det blev samtaleemnet i såvel teenageværelserne som i den store offentlige debat, og det var således de anti-autoritære holdninger, der i slutningen af 60'erne gav sig udtryk i ungdomsoprøret.

I den danske underholdningsbranche og i offentligheden betragtede man rockdans og rockmusik, som endnu et forbigående fænomen – en dille, der snart blev erstattet af en ny. Nu bagefter er det nemt at se, hvorledes rocken var kommet for at blive og hvor stor betydning musikken fik. De 14 års lokale aviser rummer næsten intet stof om rockmusik og ungdom. Typisk for tiden, så regnedes disse ikke for væsentlige. Næsten ingen lokale or-

kestre er omtalt. Det at spille rockmusik har ikke haft tilnærmelsesvis samme interesse, bevågenhed eller sociale status, som vi oplever nu om stunder. Det vigtigste aviserne derfor har kunnet formidle af oplysningerne om den lokale rockmusik, er derfor de annoncer, som klubber og arrangører indrykkede. Antallet af rockarrangementer er – ikke overraskende – størst i 1965-67. Dette er i hele Danmark rockens gyldne år – pigtrådsæraen. Her huserede flest orkestre, var flest arrangementer, flest rockklubber, flest publikummer, popblade osv. Eftersom institutioner og forskellige klubber og spillesteder slet ikke annoncerede, har der i Køge-området været måske dobbelt så mange arrangementer, end de her listede.

At blive rockmusiker var ikke noget man blev 'overnight'. Der krævedes så stor entusiasme og hårdt arbejde, at de fleste ikke fandt det besværet værd - efter nogen tid. De fleste af oplysninger om Køges rockmusikere stammer fra dem selv. Der har givetvis været flere end de nævnte orkestre. Konstellationer af musikere, som ikke nåede ret meget længere end øvelokalet eller måske kun et enkelt engagement på de lokale skoler. De nævnte orkestre dækkede også en stor del af behovet for rock i kommunen, men ingen af orkestrene nåede at blive professionelle eller nåede at blive landskendte. Det ser heller ikke ud til, at de nåede at få udgivet plader eller blive omtalt i popbladene. Der er heller ikke dukket lydoptagelser fra 60'erne op, der kan dokumentere hvordan orkestrene lød. Da det lykkedes at spore de filmoptagelser, der blev lavet i Club Hot Circle, viste det sig, at de var uden lyd, og kun viste nogle dansende unge. (Optagelserne befinder sig hos Køge Byarkiv). Winnie Knudsen fra Birds of Prey er det eneste pigenavn, der er dukket op i orkestrenes besætninger. Det var en drengeverden. Denne kedelige statistik blev dog opvejet af pigernes roller som fans og dansere, og er for øvrigt ikke så meget forskellig andre steder i landet dengang.

Der blev rocket, der blev festet, men i modsætning til mange andre steder, så har der ikke været særlig alvorlige uroligheder. Så skulle aviserne nok have skrevet om det. Club Liverpool måtte godt nok hyre dørvagter, men de 450-500 unge, der oftest kom til arrangementerne kunne opretholde en slags selvjustits. "heldigvis har vi været forskånet for uromagere, og det har aldrig været nødvendigt at tilkalde politiet. Der er som i andre popklubber ikke udskænkning af spiritus og stærke drikke, men restaurationerne er jo oftest tilgængelige og undgåes kan det ikke, at der af og til er en, der har fået for meget af de våde varer" sagde formanden (KD 65.12.09).

Når ser heller ikke ud til at have ødelagt byens unge, selv om det blev udbredt især i 60'erne. Rockmiljøet har styrket det sociale samvær. De organisatoriske evner og det samarbejde det kræver at få et orkester eller en popklub til at fungere, har været en god platform til voksenlivet. Hvis rockmusikken skulle have en skadelig virkning, så har den ikke ramt Køge.

Mange af de udenbys orkestre, jeg har talt med, var meget begejstret for publikummet i Køge. De lokale musikere husker også tiden som helt speciel. "Det var en rigtig

spændende tid, og hvis nogen havde sagt til mig, at jeg stod som 50-årig og spillede den samme musik, som da jeg var 15 år, så havde jeg rystet på hovedet” siger Eyvind Larsen. Og netop tressermusikkens popularitet ser ikke ud til at stoppe.

Dengang havde byens unge havde tidens rockmusik tæt på. Takket være popklubberne kunne de hver weekend på til popbal eller vælge at tage til nabokommunernes arrangementer. Rockpionererne i klubber og orkestre etablerede et musikmiljø, der blev grundlaget for meget af den rockmusik, der dukkede op i den efterfølgende tid. Rocken havde slået dybe rødder i Køge siden de første toner blev slået an i Landsbyen d. 19. november 1956 kl. 16 og indtil nytårsfesterne d. 31. december 1969.

Det var ikke min intention at skrive Køges definitive rockhistorie. Undervejs er der hele tiden dukket nye oplysninger op. Det vil der forhåbentlig blive ved med. Måske vil andre supplere denne historie. Jeg har valgt at belyse enkelte emner fra en bestemt periode, og det er mit håb derved at være med til bedre at forstå og fastholde en epoke for mennesker, der oplevet den; samt fremkalde minder hos dem, der var involveret – både foran, på og bag scenen – som publikum, musikere eller arrangører.

Det er ikke nemt at komme uden om D-Set

KILDER:

Aviser:

Østsjællands Tidende 1956-1962
Køge Dagblad 1962-1970
Roskilde Tidende 1956-70
Næstved Tidende 1956-70
Dagbladet Køge 4.okt.2004

Blade:

RoNyt 1956-70 (Byhistorisk Arkiv)
Årsberetninger 1956-1970 Køge Kommunale Skolevæsen

Interviews/samtaler/korrespondance:

Niels Larsen (The Black Swingers)
Poul Klarskov (The Stringers)
Sten Hansen (The Keepers)
Niels Poul Nielsen (Beat Kinks, The Heartloosers)
Poul ? (forsanger i Heartloosers)
Peter Frank Jørgensen (Mainly Blues, D-Set)
Torben Ahlborn (Birds of Prey, Fairytales, Day Reflection)
Poul Andersen (Krummerne)
Niels V. Andersen (Mainly Blues)
Bent Larsen (Loosing Cards)
Mogens Hockerup (D-Set)
Eyvind Larsson (D-Set)
Finn Bolvig (D-Set)
Jan Andersen (Club Liverpool House)
Flemming Jørgensen (Club Liverpool House)
Arne Jensen (Club Liverpool House)
Annie Larsen
Irene Kolind
Flemming Hansen
Søren Stef Hansen
Jørgen Rasmussen
Jørgen Erik Schmidt

Scrapbøger:

Mogens Hockerup (D-Set, m.m.)
Peter Frank Jørgensen (Mainly Blues, D-Set, m.m.)
Niels Poul Nielsen (Beat Kinks, The Heartloosers)
Bent Jensen (High Society, m.m.)

LITTERATUR PÅ DANSK OM ROCK OG UNGDOM

(Titel/forfatter/forlag/udgivelsesår)

Børne- og ungdomsforsorg i Danmark. Holger Horsten. Busck 1962
Provokér. Ole Grünbaum. Reitzel 1967
En duft af livet. Fritz Ruzicka. SV 1968
Emigrér. Ole Grünbaum. Reitzel 1968
The Savage Rose. Kaare P. Chr. Erichsen 1969
Ung var Danmark i tresserne. Gudmund-Roger Henriksen. Gyldendal 1972
Dansk rockmusik. Lasse Ellegaard. Information 1975
Idoler. Erik Blomquist. Munksgaard 1976
Pop og idoldyrkelse. Unge pædagoger 1976
Fra blues til beat. Carsten Møllerup. Munksgaard 1977
Bogen om pop og rock. Barry Dufour. Borgen 1978
Rock. Jan Sneum. Politiken 1978
Rocksociologi. Simon Frith. Notabene 1978
Dengang i 60'erne. Skousen, Hansen, Høm, Nielsen 1979
Træk af den vestlige verdens musik. Overgård/Roar. Edition Wilhelm Hansen 1979
Dansk rock'n'roll. Niels W. Jacobsen, m.fl. Mjølner 1980
Roskilde Festival. Information 1981
Når lyset bryder frem. Anne O. Olsen. Systime 1981
Beat på dansk. Beate S. Pihl. Publimus 1981
Herfra hvor vi står. Ole L. Henriksen. Systime 1982
Rock'n'roll. Karsten Tanggaard. DR 1982
50'ernes rock'n'roll. Thomas Rockwell/Karsten Tanggaard. Egtved 1982
Nalle, rockens arbejdsmand. Erik Thygesen. Tiderne skifter 1982
Dansk rock'n'roll leksikon. Jens Alan Mose, m.fl. Mjølner 1983

Radio Luxembourg. Richard Nichols 1983
Beat. Karsten Tanggaard. DR 1983
60'ernes musik og musikere. Karsten Tanggaard. Egtved 1984
Dansk Rock. Jens Jørgen Gjedsted. Politiken 1985
Peter Belli – Historien og pladerne. Frost 1985
Ungdomskultur 1-3. Nyt fra samfundsvidenskaberne 1985-89
Regnbuens endestation. Jørn T. Andresen. KLIM 1986
En hård dags nat. Jørgensen/Schiødt. 1986
Musikken og mig. Thorstein Thomsen. Høst & Søn 1986
Rock, pop og idoler. Jørgen Mylius. Munksgaard 1987
Fra revy til rock. Per Fjord. Malling Beck 1987
Roadie Roadie. René Gjerløw. Samleren 1988
Rockreklamer. Movin/Øberg. Amanda 1990
Dansk Rock diskografi. Dorthe Nørgaard. 1992
Politikens Dansk Rock 1956-1997. Politiken 1997
Når pigtråd blomstrer. Søren Staf Hansen. 1997
Rocken ruller og raller. Johannes Andersen. Hovedland 1997
Top-pop. Carsten Michael Laursen. L&R Fakta 1999
Jeg er som jeg er. Peter Belli. L&R Fakta 1999
Musik & Lyd. Hartvig/Pedersen. Gyldendal 1999
Rock på Fyn. Boris F. Blinoff. 2000
Et stjernes kud. Brdr. Olsen. Borgen 2000
Rockmusik i rum og tid. Aare, Grønager, Rønnefeldt. Systime 2000
Mr. Showbiz: Johnny Reimar. Aschehoug 2000
Mellem hoved og krop. Om ungdomskulturer. Johannes Andersen. Systime 2001
Dansk Rock Leksikon. 1956-2002. Bille. Politiken 2002
John Lennon. Karsten Jørgensen. 2002
En rød el-guitar med vibrator. Henrik A. Bengtsen. 2002
Larsen. Peder Bundgaard. L&R 2002
Ung i 50'erne. Jens-Emil Nielsen. Her & Nu 2002
Ung i 60'erne. Jens-Emil Nielsen. Her & Nu 2003
Hitskabelonen. Marstal/Jaeger. L&R 2003
Rebel & Remix. Per Reinholt Nielsen. Systime 2003
Musik til salg. Morten Hein. People's Press 2003
Sanne Salomonsen The Book. Maise Njor. People's Press 2005
Lykkens pamfil. Peder Bundgaard. L&R 2005
Trommernes rejse. Ole Matthiessen. Husets Forlag 2006
Gaffas kulturkanon. Henrik Tuxen. 2007
Roskilde Rock 1962-72. Thomas Gjurup. 2007
Kramshøjs Rockhistorie. Erik Kramshøj. DR 2007
Rock. Dorte Hygum Sørensen. Politiken 2007
C.V. Jørgensen. Niels Martinov. People's Press 2007
Paul McCartney. Karsten Jørgensen. Haase 2007
Midt i en beattid. Torben Bille og Jan Persson. Gyldendal 2008
Beat i Brøndby. Steen Møller Rasmussen, Lundtofte 2008
Torben Lendager. Langkilde/Doreng, Bogkompagniet 2009
Amerika i dansk kulturliv 1945-75. Syddansk Universitetsforlag 2010